

Ledenregistratie en de kerkorde

-een toelichting vanuit de kerkorde-

DO IO
Utrecht, juli 2010

Deze handleiding bestaat uit een inleiding, een korte uiteenzetting en bijlagen. De [korte](#) uiteenzetting geeft een indruk op hoofdlijnen van de onderwerpen; de bijlagen geven meer details.

Tenslotte is er een register van onderwerpen en kerkorde-artikelen.

De bijlagen zijn:

- [1](#) Gastlidmaatschap en overkomst
- [2](#) Einde van lidmaatschap, uitschrijving
- [3](#) Het tweede register
- [4](#) Lid zijn van de woongemeente – bijzonderheden
- [5](#) Meer dan één gemeente op hetzelfde grondgebied
- [6](#) Lid zijn van een voorkeurgemeente (voorkeurlidmaatschap) en gemeentewissel
- [7](#) Lidmaatschap en verhuizing
- [8](#) *Welke* gegevens worden geregistreerd?
- [9](#) Hoe is de verhouding tussen het lokale en het landelijke deel van de ledenregistratie kerkordelijk geregeld?
- [10](#) Privacy
- [11](#) Gemeenten met wijkgemeenten
- [12](#) Het register van evangelisch-lutherse leden

I. Inleiding

Alle onderwerpen van de ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland kunnen we rond vijf punten rangschikken:

A. Wie is lid van een gemeente?

Bij de vraag 'Wie' gaat het om deelonderwerpen als:

- a) doopleden, belijdende leden, gastleden, overkomst uit andere kerken, maar ook:
- b) hoe wordt het lidmaatschap beëindigd (uitschrijving) en
- c) wat zijn 'mee-geregistreerden' of personen die zijn ingeschreven in het zgn. 'tweede register'.

Daarnaast is aparte aandacht nodig voor

- d) de evangelisch-lutherse leden en het register waarin zij zijn opgenomen

Bij het begrip 'gemeente' hoort:

- e) dat men in principe lid is van zijn 'woongemeente' (geografisch principe),
- f) dat er meer dan één gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland is in een dorp of stad (verschillende 'types': hervormd, gereformeerd, evangelisch-luthers of protestants);
- g) dat je in plaats van lid te zijn van je woongemeente lid kunt worden van een voorkeurgemeente.
- h) dat er gemeenten zijn met wijkgemeenten,

B. Hoe zijn de regels voor plaatsing van kerkleden bij verhuizing?

- a) de hoofdregel: een verhuizend kerklid wordt geplaatst in de gemeente van hetzelfde type als waar hij vandaan komt.
- b) de uitzondering: de 'ontvangstgemeente' als hetzelfde type ter plaatse niet aanwezig is.

C. Welke gegevens worden geregistreerd?

D. Hoe is de verhouding tussen het lokale en het landelijke deel van de ledenregistratie kerkordelijk geregeld?

E. Privacy

De inhoud van de kerkelijke regels en de Nederlandse privacy-wetgeving.

II. Korte uiteenzetting

Vooraf: de regels.

De regels voor de ledenregistratie in de Protestantse Kerk in Nederland zijn te vinden in de kerkorde. Als we spreken over de 'kerkorde' bedoelen we niet alleen de kerkorde zelf (een verzameling van 19 artikelen met een Romeins nummer), maar ook de daarbij behorende 14 ordinanties, 14 generale regelingen en de zgn. 'overgangsbepalingen'¹.

Voor de ledenregistratie zijn vooral van belang:

- art. III kerkorde;
- de artikelen 1 tot en met 10 van ordinantie 2;
- de generale regeling ledenregistratie;
- de overgangsbepalingen (ovb.) 53 tot en met 58.

Wat betreft de schrijfwijze is het nuttig te weten dat als we (bijvoorbeeld) 'ord. 12-7-5' schrijven we bedoelen: lid 5 van artikel 7 van ordinantie 12.

In het gebruik dat kerkgenootschappen maken van de gegevens over hun leden zijn zij gebonden aan de Nederlandse privacy-wetgeving. Dat is sinds 2000 de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP). De regels van de Protestantse Kerk in Nederland zijn zo opgesteld, dat daarmee is voldaan aan de WBP.

§ 1. Leden: doopliden, belijdende leden, gastleden en overkomst – zie ook [bijlage 1](#)

Een gemeente² heeft leden.

Een kind wordt lid van de gemeente door de doop: een dooplid.

Een dooplid wordt belijdend lid door belijdenis te doen.

Wie op latere leeftijd lid wordt van de gemeente doet eerst belijdenis en wordt daarna gedoopt.

Wie lid is van een concrete gemeente, is tevens lid van de (landelijke) Protestantse Kerk in Nederland. Dit principe is te vinden in art. III-2 kerkorde (Romeinse artikelen).

Het is niet mogelijk om wèl lid te zijn van de landelijke kerk maar niet van een gemeente of omgekeerd.

Gastleden en overkomst

Personen, die lid zijn van een ander kerkgenootschap en dit ook (wensen te) blijven, kunnen - onder bepaalde voorwaarden- de status van 'gastlid' van de gemeente krijgen.

Zij worden dan ingeschreven als dooplid of als belijdend lid.

De rechten van gastleden staan beschreven in art. 6 generale regeling gastlidmaatschap.

Eén ding lichten wij eruit: gastleden kunnen ook lid worden van de kerkeraad, maar dan alleen als dit in de plaatselijke regeling van de gemeente is vastgelegd.

'Overkomst' houdt in, dat leden van een ander kerkgenootschap lid worden van (een gemeente van) de Protestantse Kerk in Nederland. Vanaf dat moment gelden voor hen de gewone regels voor alle leden van de kerk.

([terug](#))

---

¹ Dit alles is te vinden op de website van de Protestantse Kerk in Nederland: www.pkn.nl >>bestuur en organisatie >> Kerkorde.

² Met 'gemeente' bedoelen we een 'kerkelijke gemeente', en wel een kerkelijke gemeente, behorende tot de Protestantse Kerk in Nederland: hervormde gemeenten, gereformeerde kerken, evangelisch-lutherse gemeenten en protestantse gemeenten.

Als er iets anders bedoeld wordt blijkt dat uit het zinsverband.

§ 2. Beëindiging lidmaatschap (o.a. door uitschrijving) – zie ook [bijlage 2](#)

Door verschillende oorzaken komt aan het lidmaatschap van een gemeente een einde.

Het gaat om de volgende punten: een lid van de kerk

- a) gaat in een andere woonplaats wonen;
- b) wordt lid van een andere gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland;
- c) gaat wonen in het buitenland;
- d) wordt lid van een andere kerk;
- e) 'onttrekt zichzelf aan de gemeenschap van de kerk door middel van een uitdrukkelijke verklaring aan de kerkenraad'.

In de gevallen a) en b) komt geen einde aan het lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland, maar aan het lidmaatschap van een bepaalde gemeente; men wordt lid van een andere gemeente.

In de gevallen c) t/m e) komt wel een einde aan het lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland, met voor c) een uitzonderingsmogelijkheid.

Ook personen, die ingeschreven zijn in het tweede register kunnen daaruit worden uitgeschreven.

[\(terug\)](#)

§ 3. Mee-geregistreerden en personen die zijn ingescheven in het tweede register - zie ook [bijlage 3](#)

'Mee-geregistreerden' zijn personen, die in de ledenregistratie worden opgenomen uit een oogpunt van informatie over de leden van de gemeente.

De registratie van mee-geregistreerden heeft dus een afgeleide betekenis en wordt besproken in § 8.

Het 'tweede register'³ is bedoeld voor personen, die *geen* lid zijn van de gemeente, maar wel *verbonden* zijn met de gemeente (ord. 2-4, ord. 2-8).

Daarmee worden bedoeld de niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden en personen, die blijf geven van verbondenheid met de gemeente.

[\(terug\)](#)

§ 4. Lid zijn van de 'woongemeente' (het geografisch principe) – zie ook [bijlage 4](#)

Lid zijn van een gemeente betekent lid zijn van een concrete gemeente, wat onder andere betekent een gemeente met een door de kerk vastgesteld grondgebied (grenzen).

Het lidmaatschap wordt ten eerste bepaald door het 'geografisch principe', dat inhoudt dat men lid is van de gemeente op wier grondgebied men woont (ord. 2-2-2).

---

³ Een ledenadministrateur werkt met één programma, waarin verschillende categorieën personen zijn opgenomen.

De kerkorde onderscheidt twee hoofdcategorieën, en noemt die hoofdcategorieën '*registers*' (ord. 2-6).

Dit is dus een juridisch begrip, waarmee de kerkorde bepaalde verschillen duidelijk kan maken en niet een begrip dat overeenkomt met bijvoorbeeld twee aparte kaartenbakken of twee elektronische gegevensbestanden. In deze inleiding over de kerkorde zal het begrip 'registers' soms gebruikt worden.

Het eerste register is het 'register van gemeenteleden'. Daarin zijn opgenomen de belijdende leden en de doopliden.

Van het geografisch principe kan worden afgeweken, doordat een persoon aangeeft lid te willen worden van een andere gemeente dan in zijn woonplaats. Deze andere gemeente wordt wel aangeduid als 'voorkeurgemeente'. Zie [§ 6](#).

[\(terug\)](#)

§ 5. Meer dan één gemeente - zie ook [bijlage 5](#)

In één woonplaats bestaan meestal verschillende gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland: een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk, een evangelisch-lutherse gemeente.

Als twee of meer van deze gemeenten (lokaal) verenigen ontstaat een gemeente van het vierde 'type'⁴: een protestantse gemeente.

In één en dezelfde woonplaats kunnen zelfs twee gemeenten *van hetzelfde type* bestaan. Vooral bij het hervormde type komt dat voor: op het grondgebied van de 'gewone' gemeente is ook wat in de NHK de 'deelgemeente' heette. In zo'n geval behoort één van de gemeenten een bijzondere 'toenaam' te hebben (bijvoorbeeld: Hervormde gemeente 'Ichthus' te Xdam'). Zo'n gemeente heeft een 'gemeente met bijzondere aanduiding' (ord. 2-11).

Gemeenten van verschillend type op één grondgebied kunnen verenigen.

Er zijn ook nog andere mogelijkheden.

Dezelfde gemeenten kunnen 'nauw samenwerken', en dat heet dan federatie (ord. 2-11-6), of ook: 'Protestantse gemeente *in wording*'.

Gemeenten van *hetzelfde type* die qua grondgebied naast elkaar liggen, kunnen worden samengevoegd. Er ontstaat dan een nieuwe, qua grondgebied grotere, gemeente van *hetzelfde type*.

Tenslotte is ook het tegenovergestelde mogelijk: een gemeente kan splitsen.

Al deze ontwikkelingen hebben logischerwijs ook gevolgen voor de leden en dus voor de ledenregistratie.

[\(terug\)](#)

§ 6. Lid zijn van een voorkeurgemeente (voorkeurlidmaatschap) en gemeentewissel – zie ook [bijlage 6](#)

Als een lid van de kerk geen lid wil zijn van zijn woongemeente, maar van een andere gemeente, is dat mogelijk.

Als die andere gemeente op een ander grondgebied ligt, spreken we over een 'voorkeurgemeente'; betrokkene wordt dan 'voorkeurlid' van die andere gemeente. Voor een dergelijke overstap is wel goedkeuring van de betrokken kerkenraden nodig.

Als de andere gemeente op hetzelfde grondgebied ligt kan betrokkene zijn wens eenvoudigweg aan de kerkenraad van de andere gemeente kenbaar maken, dit is voldoende.

Wie verhuist vanuit een voorkeurgemeente blijft in principe ingeschreven bij deze voorkeurgemeente, tenzij betrokkene zelf, of de kerkenraad van de voorkeurgemeente aangeeft dit niet te willen handhaven.

[\(terug\)](#)

---

⁴ We spreken van verschillende 'types' gemeenten om dit verschijnsel aan te duiden.

§ 7. Lidmaatschap en verhuizing – zie ook [bijlage 7](#)

Wie verhuist in dezelfde straat of wijk blijft (waarschijnlijk) wonen op het grondgebied van dezelfde gemeente(n), maar wie verder verhuist komt daarmee te wonen op het grondgebied van andere gemeenten.

Daardoor betekent verhuizing, dat men wordt ingeschreven bij een andere gemeente. De kerk wacht daarvoor niet totdat betrokkene zich meldt, maar gaat zelf betrokkene als lid in een van de gemeenten op dat grondgebied plaatsen (de 'automatische plaatsing'). Die gemeente kan dan een nieuwingekomenenbezoek brengen. Als het gemeentelid aangeeft zich liever bij andere gemeente te willen aansluiten, kan dat geregeld worden.

Voor de automatische plaatsing zijn de twee belangrijkste regels.

- a) de hoofdregel: een verhuizend kerklid wordt geplaatst in de gemeente van hetzelfde type als waar hij vandaan komt.
- b) de uitzondering: de '*ontvangstgemeente*' als hetzelfde type ter plaatse niet aanwezig is.

Door allerlei omstandigheden, die vooral te maken hebben met het bestaan van allerlei [types](#) en soorten gemeenten is in de praktijk een verfijning van deze hoofdregels in *vijf* plaatsingsregels.

Ook gelden voor evangelisch-[lutherse](#) leden nog enkele speciale regels.

In [bijlage 7](#) wordt dit alles verder toegelicht. Op deze plaats volstaan wij met een schematisch overzicht:

plaatsingsregel	inhoud	vindplaats:
		ord. 2-5-1 sub ...
1	Een nieuwingekomene wordt geplaatst in een gemeente van het hetzelfde type als dat van de gemeente waar hij vandaan komt	a, ten eerste b, ten eerste
2	Een nieuwingekomene afkomstig uit HG, GK of ELG worden in een nieuwe woonplaats geplaatst in de PG, als er geen HG, resp. GK resp. ELG is.	b, ten tweede, c
3	Een nieuwingekomene afkomstig uit een PG krijgt in een nieuwe woonplaats zonder PG te maken met de ontvangstgemeente-regeling.	a, ten tweede
4	Als in de nieuwe woonplaats twee gemeenten zijn van het type, dat in aanmerking komt, geldt ook daarvoor een ontvangstgemeente-regeling.	d
5	Een nieuwingekomene afkomstig uit een GK resp. HG krijgt in een nieuwe woonplaats zonder PG, terwijl ook de GK resp. HG te maken met de ontvangstgemeente-regeling.	b, ten tweede
	Voor een nieuwingekomene afkomstig uit een ELG geldt op dit punt een andere regeling, zie bijlage 12 .	

([terug](#))

§ 8. Welke gegevens worden geregistreerd – zie ook [bijlage 8](#)

De gegevens die de gemeente registreert worden onderscheiden in

- de burgerlijke gegevens;
  - de kerkelijke gegevens;
  - gegevens over –kort gezegd- de gezinssituatie van betrokkene en over zijn gezinsleden ⁵.
- Een opsomming van deze gegevens is te vinden in art. 7 van de generale regeling.

De burgerlijke gegevens ontvangt de kerk uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) via de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA), tenzij betrokkene een zgn. ‘SILA-bezwaar’ heeft gemaakt.

Als iemand zijn lidmaatschap beëindigt meldt de SILA dit bij de GBA.

Kerkelijke gegevens worden alleen door de kerk zelf geregistreerd.

Art. 7 van de generale regeling maakt een onderscheid tussen enerzijds het registreren, *dat* betrokkene onderdeel uitmaakt van een ‘gezin’, en zo ja, hoeveel gezinsleden er zijn, en anderzijds het registreren van gegevens *van* de gezinsleden.

In de praktijk zal dit veelal door elkaar lopen.

Het registreren van de gezinsleden (de zgn. ‘mee-geregistreerden’) is overigens aan andere regels gebonden dan het registreren van leden.

LRP kent daarnaast de mogelijkheid van het maken van pastorale aantekeningen, doch deze kunnen alleen door degene die de aantekeningen maakt ingezien worden en kunnen nooit worden overgedragen.

Voor de gegevens in het [tweede](#) register gelden nog weer andere regels.

([terug](#))

§ 9. Hoe is de verhouding tussen het lokale en het landelijke deel van de ledenregistratie kerkordelijk geregeld? – zie ook [bijlage 9](#)

In de kerk worden leden vooral geregistreerd voor pastorale doeleinden en voor doelen die te maken hebben met het gemeenteleven (waaronder ook de financiën).

De Protestantse Kerk in Nederland is echter een landelijke kerk en naast de lokale ledenregistratie is er de landelijke ledenregistratie.

Het hoofddoel van de landelijke ledenregistratie is het waarborgen van de ‘continuïteit van de registratie’ en de ‘onderlinge uitwisselbaarheid’ (ord. 2-9).

Beide punten hebben te maken met hetzelfde: het verhuizen van kerkleden. Indien zij zich niet zelf bij hun nieuwe gemeente aanmelden zouden zij, zonder landelijke ledenregistratie, niet in de registratie van de nieuwe gemeente opgenomen kunnen worden. De *continuïteit* van de registratie zou doorbroken worden. Door de landelijke registratie is er tevens een *standaard, welke* gegevens –naast eventuele plaatselijke aantekeningen- in ieder geval worden geregistreerd en doorgegeven aan de nieuwe gemeente. De gegevens zijn daardoor tussen de gemeenten *onderling uitwisselbaar*.

In het creëren van waarborgen voor continuïteit en onderlinge uitwisselbaarheid wordt de zorg van de landelijke kerk zichtbaar.

---

⁵ de uitdrukking ‘gezin’ geeft niet *precies* weer aan welke situaties zoal gedacht moet worden (het is ook mogelijk om over andere samenlevingsvormen gegevens op te nemen) maar wordt gemakshalve gebruikt.

In de kerkorde is bepaald, dat gemeenten verplicht zijn mee te werken aan het onderhouden van de landelijke ledenregistratie door mutaties door te geven aan de generale synode, terwijl de gemeenten op hun beurt van de generale synode de mutaties ontvangen, die bij de generale synode bekend zijn (ord. 2-9-2).

Bij de generale synode komen de mutaties binnen, die uit de gemeentelijke basisadministratie via de SILA worden gemeld. De gegevens die de gemeenten moeten doorgeven betreffen (vooral) de kerkelijke gegevens, d.w.z. de gegevens over doop, belijdenis, inzegening van een gesloten huwelijk, etc. Deze gegevens zijn immers niet bekend bij de burgerlijke overheid.

De ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland is gevat in één geautomatiseerd systeem, waarin gemeenten en de landelijke kerk / de generale synode zijn opgenomen. Op die manier kunnen zij voldoen aan hun kerkordelijke verplichtingen en tegelijkertijd de informatie ontvangen, waarop zij recht hebben.

De toegankelijkheid tot het systeem is geregeld met zgn. 'autorisaties'. Een autorisatie is de bevoegdheid om toegang tot het systeem te hebben. Niet iedereen heeft dezelfde autorisatie. Zo mag een kerkrentmeester niet hetzelfde als een pastoraal gebruiker, en mag de landelijke kerk bepaald niet hetzelfde als lokale gebruikers. Dit is voor de ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland exact geregeld door middel van autorisaties die verschillen per gebruiker.

[\(terug\)](#)

§ 10. Privacy – zie ook [bijlage 10](#)

De ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland, geregeld in de generale regeling ledenregistratie, voldoet aan de Nederlandse privacy-wet, de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP).

De WBP kent twee lagen.

De eerste is waar *elke vorm van 'gegevensverwerking'* aan moet voldoen.

De tweede betreft de 'bijzondere persoonsgegevens', waarvan 'godsdienst' er één is.

Regels van de eerste 'laag' zijn –zeer in het kort gezegd- dat

- er een goed omschreven en gerechtvaardigd doel is,
- de verwerking niet 'buiten proporties' is en
- gegrond kan worden op een in de wet genoemde grond.

De regel van de tweede laag is dat *niemand* persoonsgegevens omtrent godsdienst mag verwerken, behalve een kerkgenootschap voor zover het gaat om haar leden.

Deze regels gelden voor iedereen die persoonsgegevens verwerkt. De kerk voldoet aan deze regels.

De WBP spreekt over een 'verantwoordelijke' voor de verwerking van de persoonsgegevens. In de kerk is de kerkenraad de verantwoordelijke voor de lokale ledenregistratie, en de generale synode voor de landelijke ledenregistratie.

Zij zijn verantwoordelijk voor het juiste gebruik van de ledenregistratie.

Geregistreerden hebben bepaalde rechten. Deze worden uitgeoefend op lokaal niveau: men kan de kerkenraad daarop aanspreken.

Verstrekking van gegevens uit de ledenregistratie aan derden is niet toegestaan, tenzij de betreffende kerkleden dat zelf uitdrukkelijk toestaan.

Binnen de kerk kan alleen materiaal van derde-organisaties aan gemeenteleden worden toegezonden met instemming van de kerkenraden.

[\(terug\)](#)

§ 11. De registers in een gemeente met wijkgemeenten – zie ook [bijlage 11](#)

De ledenregistratie is vooral van belang voor de pastorale arbeid van de gemeente. In een gemeente met wijkgemeenten ligt de pastorale verantwoordelijkheid bij de wijkkerkenraad. Om die reden kan een wijkgemeente over een eigen ledenregistratie beschikken, bijgehouden door een eigen ledenadministrateur, of bijgehouden door de centrale ledenadministratie van de gemeente, een en ander in overleg met de kerkrentmeesters.

[\(terug\)](#)

§ 12. De evangelisch-lutherse leden en hun register – zie ook [bijlage 12](#)

Er is een apart register voor de evangelisch-lutherse leden van de Protestantse Kerk in Nederland.

Hierin staan ingeschreven de leden van de evangelisch-lutherse gemeenten, of andere leden van de Protestantse Kerk in Nederland, die te kennen geven aan de Evangelisch-lutherse synode, dat zij ingeschreven wensen te staan in dit register.

Bij verhuizing van personen, die staan ingeschreven in dit register, gelden bijzondere regels voor de automatische plaatsing.

[\(terug\)](#)

Bijlage 1 Gastlidmaatschap en overkomst

1.1. Tot een gemeente behoren naast 'gewone' leden ook *gastleden*. Het gastlidmaatschap kan onder bepaalde voorwaarden verleend worden aan personen, die 'in'⁶ de gemeente wonen⁷, maar behoren tot een *ander* kerkgenootschap.

Er kunnen redenen zijn waarom personen, behorende tot gemeente A van de Protestantse Kerk in Nederland, willen meeleven met gemeente B.

Dit meeleven kan dan de vorm krijgen van een blijkgeverschap, of anderszins dient betrokkene zich te laten overschrijven. Het gastlidmaatschap daarvoor niet bedoeld (maar zie de uitzondering hierop onder 3).

Het gastlidmaatschap wordt genoemd in ord. 2-3 en verder uitgewerkt in een aparte generale regeling gastlidmaatschap.

1.2. De voorwaarden voor het gastlidmaatschap zijn verschillend van aard. Zij betreffen a) de kerken, wier leden voor het gastlidmaatschap in aanmerking komen;

Art. 1 van de generale regeling gastlidmaatschap somt deze kerken op.

b) de omstandigheden waaronder het gastlidmaatschap verleend kan worden.

1. Algemeen:

Het gastlidmaatschap wordt alleen verleend indien

1. betrokkene door de afstand tot de dichtstbijzijnde gemeente van zijn/haar eigen kerkgenootschap niet goed met die gemeente kan meeleven of;
2. betrokkene is gehuwd⁸ met een lid van de gemeente, waarvan hij/zij gastlid wil worden.

2. Aan leden van vier met name genoemde kerkgenootschappen kan het gastlidmaatschap worden verleend zonder dat deze omstandigheden van toepassing zijn (zie art. 2 lid 3 generale regeling gastlidmaatschap).

3. Daarnaast bevat art. 2 lid 1 van de generale de woorden '*in de regel*', en dat betekent weer, dat de kerkenraad onder bijzondere omstandigheden het gastlidmaatschap ruimer mag toepassen.

4. Tenslotte kan het gastlidmaatschap ook toegepast worden in de onderlinge relatie met een gemeente ter plaatse (waarbij dus het afstands-principe niet geldt) indien er met de gemeente een 'belangrijke mate van samenleven in een oecumenische kerkgemeenschap' bestaat of indien de zaak in onderling overleg met de betreffende gemeente is geregeld.

Met het vorenstaande is nog niet alles gezegd over de toelating tot het gastlidmaatschap. Er dient ook nog een persoonlijk gesprek tussen kerkenraad en betrokkene plaats te vinden (zie voor de zaken die daarin aan de orde dienen te komen art. 4 generale regeling), en de gemeente dient de gelegenheid te krijgen (gedurende één maand) om bezwaren te maken.

---

⁶ 'In de gemeente' is een beetje 'simpel' uitgedrukt. Waar het om gaat, is dat elke gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland een bepaald grondgebied heeft en dat wie op dat grondgebied woont, tot *die* gemeente behoort. Daarbij geldt dan ook nog, dat er op een bepaald grondgebied meestal meer dan één type gemeente is, en dat er dus ook nog iets te kiezen valt.

⁷ Het gastlidmaatschap kan ook verleend worden aan personen, die *niet* 'in de gemeente' wonen. Dit gaat onder dezelfde voorwaarden, maar dan is ook nog aanvullend vereist, dat 'het bevoegde orgaan van de eigen kerk' instemt.

⁸ of door een andere levensverbintenis is verbonden

1.3. Voor de totstandkoming van de Protestantse Kerk in Nederland bestonden er al gastlidmaatschappen tussen de NHK, de GKN en de ELK: bijvoorbeeld een lid van een hervormde gemeente was gastlid van een gereformeerde kerk. Na de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland kan voor een dergelijke situatie het gastlidmaatschap niet meer toegepast worden. Bestaande gevallen blijven echter in stand. (overgangsbepaling 53).

1.4. Leden van de gemeente zijn dooplid of belijdend lid (als zij geen van beiden zijn, zijn zij geen lid). Een gastlid zal dus ingeschreven moeten worden als dooplid of als belijdend lid. Bepalend voor de inschrijving is wat de status van betrokkene in het eigen kerkgenootschap (art. 5 generale regeling).

1.5. Kinderen van gastleden kunnen –onder bepaalde voorwaarden, zie de generale regeling- in de gemeente worden gedoopt. Gastleden blijven echter ook lid van de gemeente van hun eigen kerkgenootschap. Hoe worden de kinderen nu geregistreerd? Art. 7 generale regeling zegt: zij worden ingeschreven als dooplid van de gemeente, tenzij in overleg met het bevoegde orgaan van de eigen kerk wordt besloten, dat zij worden ingeschreven als lid van de eigen kerk van de doopouders. Het wordt niet vermeld, maar het ligt voor de hand dat de keuze van de doopouders hierbij ook een belangrijke rol speelt. De doop wordt overigens hoe dan ook vermeld in het doopboek.

1.6. Een stap verder dan het *gastlidmaatschap* is dat leden van een ander kerkgenootschap lid wensen te worden van de gemeente en daarmee van de Protestantse Kerk in Nederland. Dit wordt ook wel *'overkomst'* genoemd.

De kerkorde behandelt de overkomst in twee ordinanties, namelijk ordinantie 6 over de doop en ordinantie 9 over de geestelijke vorming, waarbij het dan met name over de belijdenis gaat.

Het is denkbaar, dat iemand lid is van een kerkgenootschap, maar dat voor het lidmaatschap van dat kerkgenootschap 'criteria' gelden die dermate afwijken dat het niet zonder meer mogelijk is om lid te worden van de Protestantse Kerk in Nederland. Het 'criterium' om lid te zijn van de Protestantse Kerk in Nederland is dat de persoon in kwestie *gedoopt* is, dus hier speelt de kwestie van de *dooperkenning*.

Ord. 6-5 zegt over de dooperkenning, dat deze kan zijn geschied door de generale synode (dit geldt voor de meeste 'reguliere' kerkgenootschappen), of anders dat dit door de kerkenraad geschiedt, indien *'... vast komt te staan dat deze doop in of vanwege een christelijke kerk of een gemeenschap van christenen, door een aldaar tot de doopbediening bevoegd persoon bediend werd met water en in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest'*.

Als de doop erkend is of kan worden is niet alles bepalend: de kerkenraad dient zich ook nog op de hoogte te stellen van de beweegredenen van betrokkene, daarna beslist de kerkenraad.

Als de doop niet erkend zou kunnen worden, en betrokkene wil toch lid worden, dan zal hij/zij dus gedoopt moeten worden (na belijdenis te hebben gedaan).

1.7. Het kan zijn dat betrokkene in het andere kerkgenootschap belijdenis heeft gedaan of iets anders wat daarop lijkt. Dan kan hij/zij als 'belijdend lid' in de gemeente worden opgenomen, indien althans aan de daarvoor geldende voorwaarden is voldaan. Dit is geregeld in ord. 9-5-7. Ook hier geldt dat de kerkenraad zich op de hoogte stelt van de beweegredenen van betrokkene. Vervolgens neemt de kerkenraad een beslissing *'... op grond van hetgeen destijds door betrokkene beleden werd ... op welke wijze de betrokkene onder de belijdende leden ... wordt opgenomen'*.

De kerkenraad kan beslissen dat betrokkene zonder meer als belijdend lid kan worden ingeschreven, of wellicht na het beantwoorden van een nadere vraag.

De beslissing zou ook kunnen zijn, dat betrokkene nog openbare belijdenis moet doen en voorlopig niet als belijdend lid ingeschreven kan worden (maar eventueel –zie hiervoor- wel als dooplid).

1.8. Tenslotte nog een meer algemene opmerking over het lidmaatschap: wie neemt eigenlijk de beslissing over het lid worden van een gemeente bij minderjarigen?

In de kerkorde wordt op een aantal plaatsen aangegeven, dat een beslissing genomen wordt door een persoon of zijn 'wettelijk vertegenwoordiger'. Bij minderjarige kinderen (jonger dan 18) zijn dat in de meeste gevallen de ouders; na echtscheiding kan aan één ouder het ouderlijk gezag zijn toegewezen. Het gaat bijvoorbeeld om het verzoek om overschrijving naar een voorkeursgemeente, of het bezwaar tegen de registratie als blijkever. Eenmaal meerderjarig nemen de kinderen deze beslissingen zelf.

[\(terug\)](#)

Bijlage 2 Einde van lidmaatschap, uitschrijving

2.1. De gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland registreren de gegevens van haar leden en van degenen die verbonden zijn met de gemeenten.

Aan het lidmaatschap of de verbondenheid kan een einde komen en dan dient de registratie beëindigd te worden.

2.2. In ord. 7 lid 2 worden de situaties opgesomd dat een gemeentelid niet meer ingeschreven blijft bij een bepaalde gemeente, namelijk indien hij/zij

- f) in een andere woonplaats gaat wonen;
- g) lid wordt van een andere gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland;
- h) gaat wonen in het buitenland;
- i) lid wordt van een andere kerk;
- j) 'zichzelf onttrekt aan de gemeenschap van de kerk door middel van een uitdrukkelijke verklaring aan de kerkenraad'.

In de gevallen a) en b) komt geen einde aan het lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland, maar aan het lidmaatschap van een bepaalde gemeente; men wordt lid van een andere gemeente.

2.3. In de gevallen c) t/m e) komt wel een einde aan het lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland.

Indien een gemeentelid gaat wonen in het buitenland ('zich metterwoon vestigt in het buitenland') betekent dat, dat hij/zij geen lid blijft van de Protestantse Kerk in Nederland.

De kerk gaat ervan uit, dat betrokkene lid van een kerk in het buitenland wordt.

Indien dat niet mogelijk is kan men een verzoek richten tot de kleine synode om ingeschreven te worden in een landelijk register (art. 12-6 sub b generale regeling).

Op deze hoofdregel bestaat een uitzondering. Personen met een vaste woonplaats in het buitenland kunnen aan de kerkenraad van een gemeente vragen om bij die gemeente ingeschreven te worden – de kerkenraad beslist (ord. 2-5-3 sub d).

Bij de invoering van deze uitzondering is met name gedacht aan personen, die net over de grens wonen, of voor langere tijd in het buitenland verblijven (bijvoorbeeld voor hun werk).

2.4. Wie lid wordt van een andere kerk beëindigt daarmee zijn/haar lidmaatschap van de Protestantse Kerk in Nederland (geval d). Anders gezegd: er bestaat niet zoiets als lid zijn van twee kerkgenootschappen tegelijkertijd, althans niet voor wat betreft de Protestantse Kerk in Nederland.

Indien een lid laat weten aan de kerkenraad over te gaan naar een ander kerkgenootschap geeft de kerkenraad opdracht aan de ledenadministrateur tot uitschrijving over te gaan.

2.5. In geval e) gaat het om 'kerkverlating'.

In ord. 2-7-2 is bepaald dat iemand zich kan onttrekken door een 'uitdrukkelijke verklaring' aan de kerkenraad.

Daarmee wordt een *schriftelijke* verklaring bedoeld.

Een brief aan de kerkenraad dat men uitgeschreven wil worden leidt dus zonder meer tot beëindiging van de registratie (zij het dat de kerkenraad wellicht eerst nog contact met betrokkene op wil nemen). De landelijke (organisatie van de) kerk stuurt een schriftelijke bevestiging van de verwerking van de beëindiging van de registratie.

Indien iemand geen schriftelijke verklaring wil afgeven, maar wel *tegenover een kerkenraadslid* stelt niet meer bij de kerk te willen horen, of daar 'allang geen lid meer van te zijn' of zelfs 'nooit lid geweest te zijn' kan de kerkenraad zelf besluiten tot uitschrijving over te gaan.

Art. 9 lid 2 generale regeling, waarin deze 'noodprocedure' wordt beschreven, geeft aan dat betrokkene vervolgens door de landelijke (organisatie van de) kerk op de hoogte gesteld wordt van het kerkenraadsbesluit. Dit wordt gerealiseerd doordat het LRP-systeem als een kerklid op deze wijze wordt uitgeschreven, automatisch een brief over deze zaak aan hem genereert.

Hij/zij kan dan aangeven, dat dit besluit ongedaan gemaakt moet worden, en dan wordt de registratie gehandhaafd. Betrokkene blijft dan lid van de gemeente en daarmee ook van de Protestantse Kerk in Nederland.

Deze procedure is bedoeld om misverstanden over dit soort verklaringen te voorkomen of nog recht te zetten. Wat ermee ook wordt voorkomen is dat een kerkenraad al te voortvarend te werk gaat met het 'opschonen' van het ledenbestand van de gemeente.

Overigens krijgt een kerklid dat wordt uitgeschreven, altijd, dus ook in het geval dat de ledenadministrateur heeft opgegeven, dat dit gebeurt op basis van een schriftelijke verklaring van betrokkene, een (bevestigings)brief.

2.6. Met de uitschrijving van personen uit het tweede register liggen de zaken enigszins anders.

In het tweede register staan personen die geen lid zijn van de gemeente. Hun inschrijving berust op hun toestemming en is zonder toestemming wettelijk/kerkordelijk gezien niet toegestaan. Dit betekent dat indien zij aangeven dat zij niet meer ingeschreven willen zijn de kerkenraad aan de vorm van die mededeling weinig formele eisen kan stellen. Zo kan moeilijk gesteld worden dat betrokkene verplicht is deze mededeling schriftelijk te doen.

Tegelijkertijd wil de kerkenraad ook met deze personen op een zorgvuldige wijze omgaan en hun registratie niet beëindigen als niet volkomen duidelijk is dat betrokkene dat *zelf* wil (beëindiging op basis van mededelingen van een derde zou dan ook niet juist zijn).

Verder kan de kerkenraad betrokkene ook eigener beweging uit dit register uitschrijven indien hij gedurende langere tijd niets meer bemerkt van betrokkenheid. Immers, ingeschreven staan personen die 'blijk geven van verbondenheid'. Indien er nu al geruime tijd geen blijk meer gegeven wordt van verbondenheid kan dat goede grond zijn om de inschrijving te beëindigen.

2.7. Beëindiging van de registratie leidt er niet toe, dat de Protestantse Kerk in Nederland de gegevens volledig vernietigt. De gegevens worden bewaard in een elektronisch-historisch archief (art. 12-7 generale regeling). Dit is volgens de [privacy](#)-wetgeving toegestaan, mits maar is gewaarborgd, dat de gegevens in dit archief niet gebruikt kunnen worden als waren het gegevens van leden.

Indien een persoon, die zijn lidmaatschap heeft opgezegd, later opnieuw lid van de kerk wil worden, kunnen de gegevens uit het historisch archief opgevraagd worden –dat mag dan weer, want betrokkene is weer lid.

[\(terug\)](#)

Bijlage 3 Het tweede register

3.1. In het tweede register zijn gegevens opgenomen van personen, die geen lid zijn, maar waarvan de kerk het toch belangrijk vindt, dat er gegevens van hen kunnen worden vastgelegd. In ord. 2-4 worden deze personen genoemd: *'Zij die met de gemeente verbonden zijn'* (ook wel kort weg: *'verbondenen'*).

Het gaat hier om twee sub-categorieën (ord. 2-8):

- a) niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden;
- b) personen die blijk geven van verbondenheid met de gemeente.

Waar het bij deze categorie om gaat is dat de kerk principieel haar grenzen niet scherp wil trekken. De kerk wil immers open zijn, in diakonaat en missionair werk, voor alle mensen. Daarbij past de mogelijkheid om gegevens van personen die men daarbij ontmoet te registreren.

3.2. Kinderen van gemeenteleden in de Protestantse Kerk in Nederland worden (meestal) gedoopt en daarmee dooplid.

Ouders die voorstander zijn van de volwassendoop laten hun kind niet dopen en dat kan ook gelden voor gemeenteleden die 'los zijn' van de kerk.

Is de geboorte van het kind niettemin bekend in de gemeente of bij de predikant of kerkenraad, dan kan het kind in het tweede register worden geregistreerd.

Dit wordt aan de ouders gemeld zodat zij eventueel bezwaar kunnen maken. In het laatste geval wordt de registratie beëindigd.

Als een persoon als niet-gedoopt kind van gemeenteleden is opgenomen in het tweede register kan deze inschrijving in goed overleg tussen de betrokkene en de kerkenraad, nadat hij/zij meerderjarig is geworden, gecontinueerd als 'blijkgever van verbondenheid' (zie hierna onder 3.3.). Uiteraard kan dat overleg ook resulteren in het omzetten van de status van niet-gedoopt kind in meegeregistreerde.

Onderneemt de kerkenraad geen actie, dan blijft de persoon (ook al is hij/zij op gevorderde leeftijd) in registratie als niet-gedoopt kind.

3.3. Bij de categorie van de 'blijkgevers' gaat het ten eerste om personen, die op enigerlei wijze meeleven met de gemeente (kerkdiensten bezoeken, meedoen aan een kring o.i.d.) zonder zich als lid aan te sluiten. Deze categorie wordt gemakshalve ook wel die van de 'blijkgevers' genoemd.

Ord. 2-8 geeft een basis om ook gegevens van deze personen vast te leggen, eveneens onder voorwaarde, dat zij hiervan op de hoogte worden gesteld en dat zij geen bezwaar maken.

3.4. Ten tweede kan bij 'blijkgevers' aan het volgende gedacht worden:

Als iemand lid is van een concrete gemeente, is hij/zij tevens lid van de (landelijke) Protestantse Kerk in Nederland.

Bij de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland waren er in diverse gemeenten personen, die tegen de kerkvereniging zo grote bezwaren hadden, dat zij geen lid wensten te blijven van de landelijke kerk en om die reden hun lidmaatschap van de plaatselijke gemeente/kerk opzegden (zie hierna onder 4.1.4). Omdat zij plaatselijk wel wilden blijven meeleven, is voor deze personen soms de mogelijkheid gekozen hen als 'blijkgever' te registreren. Hun 'kerkelijke gezindte' is echter niet meer 'protestants'.

3.5. Ten vierde noemt ovb. 57 personen die bij de Gereformeerde kerken vóór 1 mei 2004 al geregistreerd waren als niet-gedoopt. Deze personen zijn sinds 1 mei 2004 in het tweede register opgenomen.

3.6. Bij alle personen, opgenomen in het tweede register, moet bedacht worden, dat zij geen lid zijn. De 'rechten en plichten' van gemeenteleden, zoals deze in de kerkorde zijn geformuleerd, gelden in beginsel⁹ dan ook niet voor hen. In elk geval hebben zij *geen* actief en passief kiesrecht hebben (actief: ambtsdragers mogen kiezen; passief: als ambtsdrager verkozen mogen worden).

[\(terug\)](#)

---

⁹ in principe: rond de personen, die vanwege bezwaren tegen de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland hadden, is kerkenraden in overweging gegeven daarmee op pastoralel wijze om te gaan.

Bijlage 4 Lid zijn van de woongemeente – bijzonderheden

Als kind word je van een gemeente, doordat je ouders je daar laten dopen. Dat kan zijn in hun 'woongemeente', of in de gemeente, waarvan zij voorkeurslid zijn.

Het kan ook nog zijn, dat je ouders je laten dopen in een andere gemeente. Voor dit laatste gelden speciale voorschriften, zie ord. 6-2-5. Je doop wordt dan ingeschreven in het doopboek die andere gemeente, maar je wordt dooplid van je woongemeente.

Je kunt ook lid worden van een gemeente door belijdenis, namelijk als je nog niet als kind gedoopt was. Dan geldt dat je in je belijdenisdienst eerst gedoopt wordt (ord. 6-3-6). Dat kan zijn in je woongemeente, maar ook in een andere gemeente. Dan word je

Als je als kind al wel gedoopt was, wordt je door belijdenis te doen belijdend lid. Dat kan zijn in je woongemeente, maar ook in een andere gemeente (bijvoorbeeld omdat je daar samen met iemand andere de belijdeniscatechese hebt gevolgd). Voor dit laatste gelden speciale voorschriften, zie ord. 9-4-4. Je belijdenis wordt dan ingeschreven in het belijdenisboek van die andere gemeente, maar je wordt belijdend lid van je woongemeente. Tenzij je naar een andere gemeente (je voorkeursgemeente) laat overschrijven.

Tenslotte wordt je lid van je woongemeente, doordat je door verhuizing op het grondgebied van die gemeente wordt ingeschreven.

[\(terug\)](#)

Bijlage 5 Meer gemeenten op één grondgebied; types gemeenten; het ontstaan of verdwijnen van gemeenten door vereniging, samenvoeging en splitsing

5.1. De gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland hebben alle een door de kerk bepaald grondgebied. Die gemeente, haar gemeenteleden en ambtsdragers zijn op dat grondgebied verantwoordelijk voor het kerkelijk leven (en niet ergens anders).

Omdat de Protestantse Kerk in Nederland is ontstaan door de vereniging van de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch-Lutherse Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden was het per 1 mei 2004 zo, dat elk grondgebied behoorde tot drie kerkelijke gemeenten, namelijk een hervormde gemeente, een gereformeerde kerk en een evangelisch-lutherse gemeente.

Let wel: sommige gemeenten hebben een grondgebied, dat meerdere burgerlijke gemeenten en soms zelfs een gehele provincie omvat. Het lijkt dan alsof die gemeente op een bepaald grondgebied niet aanwezig is, omdat haar kern in een andere burgerlijke gemeente ligt (bijvoorbeeld omdat het kerkgebouw daar staat). Dat doet echter aan het principe niet af.

5.2. Sinds 1 mei 2004 kunnen de gemeenten verenigen. Daartoe is een besluit van hun eigen kerkenraad nodig. Er ontstaat dan een protestantse gemeente.

Er bestaat in de Protestantse Kerk in Nederland geen *fusiedwang*: geen enkele gemeente is verplicht te verenigen.

De gemeenten die meedoen in de plaatselijke fusie gaan in de protestantse gemeente op. Het gevolg daarvan is, dat er van het betrokken type op het betreffende grondgebied geen gemeenten meer zijn. Welke gemeenten er op een bepaald grondgebied zijn en hoe dat grondgebied precies is, wordt bijgehouden door de classicale vergadering.

Een protestantse gemeente kan ook ontstaan, doordat de classicale vergadering een hervormde gemeente, gereformeerde kerk of evangelisch-lutherse gemeente aanmerkt als protestantse gemeente. Dit is geregeld in ord. 2-12-6. Een gemeente kan hiertoe een verzoek doen indien er –kort gezegd- geen (geschikte) verenigingspartner is. Zie voor uitgebreide beschouwingen over dit onderwerp de website van de Protestantse Kerk in Nederland (www.pkn.nl) → Bestuur en organisatie → Juridische Zaken → veelgestelde vragen → oktober 2005).

5.3. Een ledenadministrateur moet nog meer weten over types gemeenten en over wat er met gemeenten kan gebeuren behalve vereniging.

In de NHK kon het voorkomen dat er naast de ‘gewone’ hervormde gemeente ook een zogenaamde ‘deelgemeente’ bestond. Dit was een aparte hervormde gemeente op hetzelfde grondgebied. Om haar te onderscheiden van de ‘gewone’ gemeente was het nodig, dat zij een ‘toenaam’ had.

Dergelijke situaties, dat er op één grondgebied twee hervormde gemeenten zijn, bestaan in de Protestantse Kerk in Nederland ‘gewoon’ voort. Een tweede gemeente op hetzelfde grondgebied wordt niet meer aangeduid met het begrip ‘deelgemeente’, maar het is nog wel steeds voorgeschreven, dat deze gemeente een ‘toenaam’ draagt (ord. 2-11-1).

Deze gemeente met ‘toenaam’ wordt ook wel ‘*gemeente met bijzondere aanduiding*’ genoemd. Daarvan moet onderscheiden worden ‘*de gemeente van bijzondere aard*’ (zie onder 5.4).

5.4. Ontwikkelingen die het in de NHK nodig maakten om een deelgemeente te vormen kunnen zich natuurlijk ook in de Protestantse Kerk in Nederland voordoen. Dit is geregeld in ord. 2-13-6. Door deze ontwikkelingen kan het zijn, dat er naast een gewone hervormde gemeente een andere hervormde gemeente ontstaat, of naast een gewone protestantse gemeente een andere protestantse gemeente, enz.

Daarnaast zijn er ook nog andere variaties denkbaar. Bijvoorbeeld: *nadat* er door vereniging een protestantse gemeente is ontstaan is er een nieuw-gevestigde groep gemeenteleden die toch weer behoefte heeft aan een gereformeerde kerk.

De kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland is nog van recente datum. In de komende jaren zal blijken welke ontwikkelingen zich in de praktijk daadwerkelijk voordoen, en welke zullen blijven bij een theoretische mogelijkheid.

N.B. Naast de gemeente 'met bijzondere aanduiding' is er een 'gemeente van bijzondere aard'.

Hier gaat het *ten eerste* om—het woord zegt het al—bijzondere gevallen, zoals een schippersgemeente. Deze soort gemeente wordt genoemd in ord. 2-12-5 en zal verder grotendeels buiten beschouwing blijven.

Ten tweede is in de praktijk gebleken, dat soms een gemeente vanwege haar bijzondere positie/ontstaansgeschiedenis van mening is, dat zij niet in aanmerking zou moeten komen voor automatische plaatsing van nieuw-gekomenen—ook al zou dat volgens de regels wel gebeuren—maar alleen die nieuwe leden wil ontvangen, die daar nadrukkelijk zelf voor kiezen. Er is een kerkordewijziging in voorbereiding, waarbij ook mogelijk zal zijn, en in dat geval zal zo'n gemeente ook een 'gemeente van bijzondere aard' zijn.

5.5. Door vereniging kunnen twee of meer gemeenten opgaan in een protestantse gemeente.

Als op een bepaald grondgebied een gereformeerde kerk en een evangelisch-lutherse gemeente zijn verenigd tot een protestantse gemeente en een hervormde gemeente aanvankelijk afzijdig bleef, kan deze later alsnog door vereniging opgenomen worden in de protestantse gemeente. Dat is dan een nieuw verenigingsproces, maar het 'produkt' daarvan is gewoon weer de protestantse gemeente.

Als twee gemeenten van hetzelfde 'type' (protestants, gereformeerd, hervormd, evangelisch-luthers) die naast elkaar liggen fuseren, heet dat 'samenvoeging' (ord. 2-14). Gemeenten van hetzelfde type op hetzelfde grondgebied (dat kan, zie hiervoor) kunnen ook worden samengevoegd.

Let op: het federeren van gemeenten is iets anders dan verenigen. Bij federeren werken twee of meer gemeenten, die op zich zelfstandig blijven, nauw samen (ord. 2-11-6). De registers van de gemeenten, die federatief samenwerken, blijven gescheiden. Een gefedereerde (wijk)gemeente wordt ook 'Protestantse (wijk)gemeente *in wording*' genoemd.

Tegenover vereniging en samenvoeging staat splitsing. Zonder onnodig in detail te treden kan gesteld worden, dat

- indien slechts een klein deel van een gemeente zelfstandig verder wil de oorspronkelijke gemeente als zodanig blijft bestaan, en er daarnaast een nieuwe gemeente ontstaat,
- indien de gemeente in feite 'in tweeën gaat' de oorspronkelijke gemeente ophoudt te bestaan, en er twee (of hypothetisch: meer) nieuwe gemeenten ontstaan.

Voor beide procedures geeft ord. 2-13 ('vorming van een nieuwe gemeente') de procedure.

5.6. Al deze ontwikkelingen ¹⁰ hebben uiteraard consequenties voor de ledenregistratie.

De grondregels daarbij zijn:

- als gemeenten samengevoegd worden of verenigen worden alle leden van de verenigingspartners lid van de verenigde of samengevoegde gemeente (art. 2-6 generale regeling fusie en splitsing).

- bij splitsing geldt dat men wordt ingeschreven in het register van de gemeente op wier grondgebied men woont, tenzij men voor de splitsing aangeeft bij de andere betrokken gemeenten te willen wonen (art. 3-6 generale regeling fusie en splitsing).

[\(terug\)](#)

---

¹⁰ en eventueel nog andere ontwikkelingen: in de praktijk blijkt het nog wel eens nodig te zijn om combinaties van kerkordelijke mogelijkheden te maken, bijvoorbeeld van splitsing en vereniging, of van samenvoeging en aanmerking.

Bijlage 6 Lid zijn van een voorkeurgemeente (voorkeurlidmaatschap) en gemeentewissel

6.1. Leden van de kerk worden door verhuizing lid van een andere gemeente. Het kan echter ook zonder verhuizing. Een lid van de kerk, woonachtig te A, kan overgeschreven worden van zijn/haar woongemeente te A naar een gemeente te B. Een dergelijke overschrijving wordt wel *'lid worden van een voorkeurgemeente'* of *'voorkeurlidmaatschap'* genoemd. Daarvoor is nodig, dat de betreffende persoon een schriftelijk en gemotiveerd verzoek doet aan de kerkenraad van gemeente B (de 'ontvangende kerkenraad').

De ontvangende kerkenraad meldt het verzoek bij de kerkenraad van gemeente A (de 'latende kerkenraad'). Indien deze geen bezwaar maakt binnen 30 dagen kan de overschrijving geëffectueerd worden.

Indien een van beide kerkenraden weigert, is er beroep op het breed moderamen van de klassicale vergadering, waaronder A valt, mogelijk.

De afstand tussen A en B is in beginsel niet van belang, maar het is bij een dergelijke kwestie wel van belang is dat de 'ontvangende' kerkenraad praktisch gezien pastoraal verantwoordelijk kan zijn.

Zie voor dit alles ord. 2-5-3 sub a en b ¹¹.

6.2. Als iemand verhuist, terwijl hij lid is van een voorkeurgemeente, blijft hij lid van de voorkeurgemeente.

Indien betrokkene dat niet wenst, dient hij dit aan te geven, bij de kerkenraad van zijn 'oude' voorkeurgemeente. In dat geval wordt het lid ingeschreven bij zijn nieuwe woongemeente. Het kan ook zijn, dat de kerkenraad niet langer wenst dat betrokkene lid blijft. Dit zal met name het geval zijn als deze te ver weg is gaan wonen.

De kerkenraad meldt dit aan betrokkene en beëindigt het lidmaatschap. Betrokkene wordt dan automatisch ingeschreven in de nieuwe woongemeente, volgens de gewone regels (zie de regels voor [verhuizing](#)).

6.3. Op één grondgebied zijn veelal [meer](#) gemeenten van de Protestantse Kerk in Nederland aanwezig.

De procedure die ertoe leidt, dat een lid van de ene gemeente op een bepaald grondgebied bij die gemeente wordt uitgeschreven en ingeschreven wordt bij de andere gemeente, is simpel: een mededeling aan de kerkenraad van de gemeente, waarvan men lid wil worden is voldoende. Deze procedure, die wel aangeduid wordt als 'wisseling van gemeente' ¹², wordt genoemd in ord. 2-5-2. 'Wisseling van gemeente' is niet hetzelfde als het overgaan naar een voorkeurgemeente. Met dit laatste bedoelen we immers de overgang naar een gemeente op een ander grondgebied.

([terug](#))

---

¹¹ en voor wijkgemeenten ord. 2-16-9 sub c – zie voor de relatie tussen gemeenten en wijkgemeenten in de kerkordelijke regels [bijlage 11](#).

¹² of 'wisseling van wijkgemeente', zie ...

Bijlage 7 Lidmaatschap en verhuizing

7.1. Hoe gaat die plaatsing door de kerk zelf in haar werk?

Regel 1 is, dat de nieuwingekomene wordt geplaatst in een gemeente van hetzelfde ‘type’ als waarvan hij/zij afkomstig is.

Is de nieuwingekomene afkomstig uit een hervormde gemeente, dan wordt hij/zij geplaatst in de hervormde gemeente, waaronder zijn nieuwe adres valt.

Is de nieuwingekomene afkomstig uit een protestantse gemeente, dan wordt hij/zij geplaatst in de protestantse gemeente, waaronder zijn nieuwe adres valt.

En zo voort.

Let op: de formulering is nadrukkelijk niet zo, dat ‘hervormden’ bij verhuizing in een hervormde gemeente worden geplaatst, of ‘gereformeerden’ in een gereformeerde kerk. Leden van de Protestantse Kerk in Nederland zijn ‘protestant’ (en niet langer ‘gereformeerd’ of ‘hervormd’), maar ze leven mee met gemeenten van verschillend type. Voor evangelisch-lutherse leden ligt dit enigszins anders – zie de informatie over evangelisch-[lutherse](#) leden).

7.2. Het zal duidelijk zijn, dat niet alle situaties opgelost kunnen worden met behulp van Regel 1.

Immers, iemand kan verhuizen vanuit stad A waar nog een aparte hervormde gemeente is (waarvan hij lid is), en een aparte gereformeerde kerk, naar dorp B, waar hervormd en gereformeerd zijn opgegaan in een protestantse gemeente. Wat moet er dan gebeuren?

Een ander kan juist vanuit dorp B naar stad A verhuizen. Hoe gaat het dan?

Voor het eerstgenoemde geval geldt **Regel 2**: de nieuwingekomene wordt dan in de protestantse gemeente geplaatst. Dat is ook logisch: de hervormde gemeente is immers opgegaan in de protestantse gemeente.

Dus: wie verhuist uit een hervormde gemeente naar een woonplaats, waar geen hervormde gemeente is, maar wel een protestantse gemeente, wordt volgens Regel 2 in de protestantse gemeente geplaatst.

Voor de tweede situatie is geen logische oplossing.

De nieuwingekomene komt uit een protestantse gemeente. In zijn nieuwe woonplaats is geen protestantse gemeente. Moet hij nu in de hervormde gemeente of in de gereformeerde kerk geplaatst worden?

De kerkorde geeft hiervoor **Regel 3**:

- de classicale vergadering heeft voor een stad als deze bepaald welke gemeente als ‘ontvangstgemeente’¹³ geldt;
- de nieuwingekomene wordt in deze gemeente geplaatst *en*
- krijgt een brief van de generale synode welke gemeenten er ter plaatse nog meer zijn en dat hij volgens de ‘gemeentewissel’ alsnog van gemeente kan veranderen.

Met Regel 3 is gewaarborgd, dat de eigen keuze van betrokkene zoveel mogelijk wordt gerespecteerd. Overigens is een ‘gemeentewissel’ ook op een later tijdstip mogelijk.

7.4. In paragraaf [5](#) hebben we gezien, dat het door omstandigheden kan zijn, dat er op een bepaald grondgebied meer dan één gemeente *van hetzelfde type* is.

Dan is bijvoorbeeld een lid afkomstig uit een hervormde gemeente en is het dus duidelijk dat hij/zij geplaatst moet worden in een hervormde gemeente, maar zijn er op dat grondgebied twee hervormde gemeenten!

Ook daarvoor heeft de kerkorde een regeling: **Regel 4**. Regel 4 heeft dezelfde inhoud als Regel 3, maar geldt dus voor andere situaties.

---

¹³ Het begrip ‘ontvangstgemeente’ komt niet in de kerkorde voor. Hiermee wordt bedoeld de ‘volgens een door de classicale vergadering te maken regeling aangewezen gemeente in de plaats van vestiging’ als genoemd in ord. 2-5-1 sub a.

7.5. In § 5 is gesproken over vereniging van gemeenten. Vereniging van gemeenten kan tot merkwaardige situaties leiden, die consequenties hebben voor de automatische plaatsing van nieuwgekomenen.

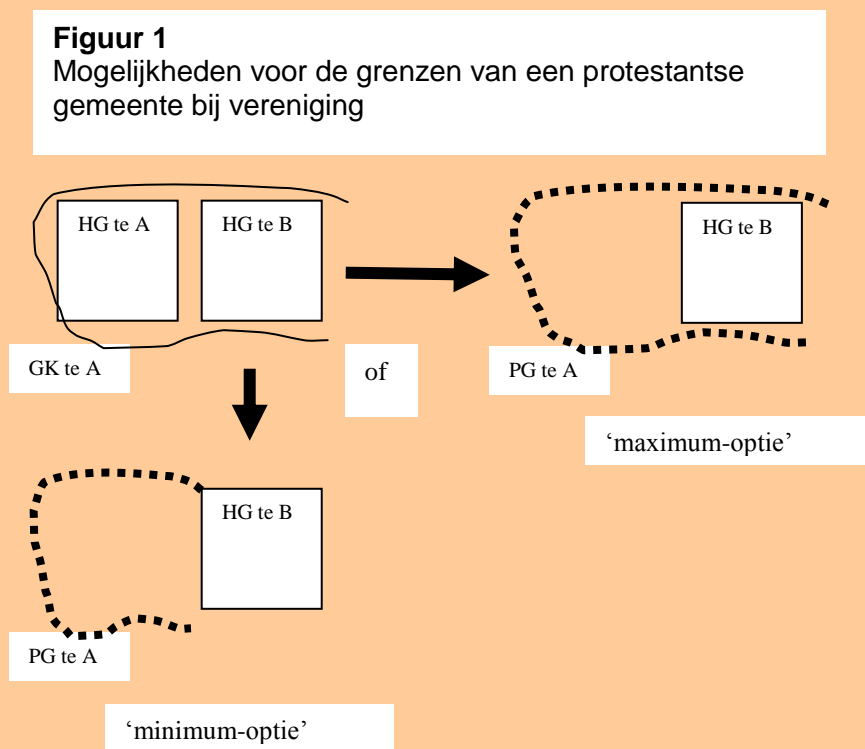
Een voorbeeld:

Een Gereformeerde kerk te A omvat mede het dorp B, in A en B zijn daarnaast twee zelfstandige hervormde gemeenten. Verder is er ook een evangelisch-lutherse gemeente, maar daarvan is de kern (waar het kerkgebouw staat) 20 kilometer verderop.

De Gereformeerde kerk en de Hervormde gemeente te A willen verenigen tot de Protestantse gemeente te A, de Hervormde gemeente te B blijft afzijdig, voor de evangelisch-lutherse gemeente is deze vereniging niet relevant.

Aan de Protestantse gemeente te A zouden de grenzen van de voormalige Gereformeerde kerk te A toegekend kunnen worden (de 'maximum-optie') of de grenzen van de voormalige Hervormde gemeente te A (de 'minimum-optie'). In het eerste geval is er een overlap van grondgebied: op het grondgebied van de Protestantse gemeente te A ligt tevens de Hervormde gemeente te B.

Zie figuur 1.

Wat nu indien leden van de Protestantse Kerk in Nederland verhuizen naar dorp B? Waar de moeilijkheden optreden blijkt uit het onderstaande tabelletje:

lid afkomstig uit	wordt geplaatst ingeval van	maximum-optie in (b)		minimum-optie in	
			Regel		Regel
HG		HG te B	1	HG te B (c)	1
GK		PG te A	2	? (d)	?
ELG (a)					
PG		PG te A	1	ontvangstgemeente	3

Uitleg:

- a) Voor leden afkomstig uit een evangelisch-lutherse gemeente gelden enigszins afwijkende regels, deze worden uiteengezet in [§ 12](#).
- b) Alle plaatsingen kunnen ingeval van de maximum-optie volgens regels 1 en 2 opgelost worden.
- c) Bij de minimum-optie moet voor een gemeentelid afkomstig uit een protestantse gemeente een ontvangstgemeente aangewezen worden, daarbij is er een keuze tussen de HG te B en de evangelisch-lutherse gemeente, in de praktijk zal dat meestal de HG zijn.
- d) Voor een persoon afkomstig uit een gereformeerde kerk is er bij de minimum-optie nog geen oplossing. Hij/zij kan immers in B niet in een gereformeerde kerk geplaatst worden, maar ook niet in een protestantse gemeente.
- Daarmee zijn we dan bij **Regel 5**: ook voor de gevallen dat er op een bepaald grondgebied noch een protestantse gemeente is, noch een gemeente van het type waarvan de nieuwingekomene voor zijn/haar verhuizing lid was, dient de classicale vergadering een ontvangstgemeente aan te wijzen.

Tot slot een overzicht in tabelvorm van al deze regels voor automatische plaatsing:

Regel	inhoud	vindplaats:
		ord. 2-5-1 sub ...
1	Een nieuwingekomene wordt geplaatst in een gemeente van het hetzelfde type als dat van de gemeente waar hij vandaan komt	a, ten eerste b, ten eerste
2	Een nieuwingekomene afkomstig uit HG, GK of ELG worden in een nieuwe woonplaats geplaatst in de PG, als er geen HG, resp. GK resp. ELG is.	b, ten tweede, c
3	Een nieuwingekomene afkomstig uit een PG krijgt in een nieuwe woonplaats zonder PG te maken met de ontvangstgemeente-regeling.	a, ten tweede
4	Als in de nieuwe woonplaats twee gemeenten zijn van het type, dat in aanmerking komt, geldt ook daarvoor een ontvangstgemeente-regeling.	d
5	Een nieuwingekomene afkomstig uit een GK resp. HG krijgt in een nieuwe woonplaats zonder PG, terwijl ook de GK resp. HG te maken met de ontvangstgemeente-regeling.	b, ten tweede
	Voor een nieuwingekomene afkomstig uit een ELG geldt op dit punt een andere regeling, zie bijlage 12	

[\(terug\)](#)

Bijlage 8 Welke gegevens worden geregistreerd?

8.1. De burgerlijke gegevens die in de ledenregistratie worden bijgehouden *van leden* zijn:

- a. naam en voornamen c.q. voorletters;
- b. straatnaam, huisnummer, postcode, woonplaats en datum van vestiging op het woonadres;
- c. geboortedatum en -plaats;
- d. geslacht;
- e. burgerlijke staat met vermelding van de datum van ingang van de huidige burgerlijke staat;

8.2. De burgerlijke gegevens ontvangt de kerk uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA) via de Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie (SILA).

In de Wet Gemeentelijke Basisadministratie is een hoofdstuk opgenomen omtrent de verstrekking van de gegevens uit deze administratie aan derden¹⁴ en daarin is een apart artikellid gewijd aan de *'systematische verstrekking van algemene en verwijzingsgegevens ... aan één samenwerkingsverband van kerkgenootschappen of andere genootschappen op geestelijke grondslag, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor het verwerken van persoonsgegevens betreffende ... leden op een wijze die toelaatbaar is ingevolge de Wet Bescherming Persoonsgegevens'*.

Bij Algemene Maatregel van Bestuur is bepaald dat het genoemde ene samenwerkingsverband de SILA is.

De gegevens die op basis van de Wet GBA aan SILA worden verstrekt zijn:

1. de naam,
2. de geslachtsnaam van
de echtgenoot, de eerdere echtgenoot, de geregistreerde partner of de eerdere geregistreerde partner,
3. het gebruik door de ingeschrevene van de onder 2 bedoelde geslachtsnaam
4. het adres,
5. de gemeente van inschrijving,
6. de geboortedatum,
7. de datum van overlijden en het
8. administratienummer

8.3. Bij de SILA zijn deze gegevens bekend van personen, die door de SILA in de GBA zijn gemarkeerd (de zgn. 'SILA-koppeling'), en indien een persoon met een SILA-koppeling verhuist worden de nieuwe gegevens aan de SILA doorgegeven.

Bij de SILA is vervolgens bekend aan welk van de bij haar aangesloten kerkgenootschappen dit bericht moet worden doorgegeven.

Het is door deze relatie met de SILA en daardoor met de GBA, dat de kerk in staat is om leden bij verhuizing 'in het oog te houden'.

8.4. Burgers hebben het recht aan te geven, dat zij niet wensen dat een burgerlijke gemeente gegevens uit de GBA verstrekt aan derden. Voor de verstrekking aan de SILA wordt dit wel het 'SILA-bezwaar' genoemd. Als een lid van de Protestantse Kerk in Nederland een SILA-bezwaar heeft gemaakt, betekent dit, dat zijn/haar gegevens niet meer vanuit de GBA aan de SILA worden verstrekt en dat een verhuizing niet op die manier wordt signaleerd.

Dit moet losgezien worden van het wettelijk recht van een kerkgenootschap persoonsgegevens van haar leden te registreren (zie hierna § 9). Dat recht komt niet te vervallen ten gevolge van een SILA-bezwaar.

---

¹⁴ 'Derden' zijn in de wettelijke systematiek anderen dan de zgn. 'afnemers', waaronder overheidsinstellingen.

De uitoefening van dat recht wordt in dat geval wel bemoeilijkt doordat de kerk dan vooral afhankelijk is van de mededelingen van het kerklid zelf.

8.5. Indien een lid van de Protestantse Kerk in Nederland zich laat [uitschrijven](#) vervalt het recht van de kerk zijn/haar persoonsgegevens te verwerken en vervalt ook het recht om over deze persoon gegevens uit de GBA te ontvangen. Bij uitschrijving wordt iemand dan ook door de SILA bij de GBA afgemeld.

8.6. Kerkelijke gegevens.

Kerkelijke gegevens worden alleen door de kerk zelf geregistreerd. Deze gegevens zijn per definitie niet bekend bij de overheid.

Art. 7 van de generale regeling noemt de volgende kerkelijke gegevens:

- f. doop,
- g. belijdenis van het geloof,

Van deze beide gebeurtenissen wordt tevens geregistreerd op welke datum zij hebben plaatsgevonden, en in welke kerkgemeenschap dat is gebeurd ¹⁵, en in welke plaatselijke gemeente van deze kerkgemeenschap.

- h. kerkelijke inzegening van het huwelijk,
- i. kerkelijke zegening van een andere levensverbintenis,

Ook van deze gebeurtenissen wordt de datum, de kerkgemeenschap en de plaatselijke gemeente vermeld.

Voor de kerkelijke zegening van een andere levensverbintenis geldt dat deze alleen wordt vermeld indien de mogelijkheid om een andere levensverbintenis te zegenen in de betreffende gemeente bestaat.

Als die mogelijkheid er in een gemeente niet is wordt dit gegeven niet opgenomen in haar register, ook niet als de zegening in een andere gemeente heeft plaatsgevonden.

- j. datum van overkomst uit een andere gemeente of uit een andere kerkgemeenschap, met vermelding van de naam van deze gemeente c.q. kerkgemeenschap;

Met 'overkomst uit een andere gemeente' wordt bedoeld, dat een persoon door verhuizing over voorkeurlidmaatschap op het grondgebied van de gemeente komt wonen en als zodanig lid wordt van de gemeente.

Met 'overkomst uit een andere kerkgemeenschap' wordt bedoeld, dat een persoon lid was van een andere kerk, en na een verzoek daartoe aan de kerkenraad door de kerkenraad is ingeschreven als lid van de gemeente.

'Overkomst uit een andere kerkgemeenschap' is iets anders dan *gastlidmaatschap*. Een gastlid van een gemeente blijft lid van de kerk, waartoe hij/zij behoort, maar wordt tevens lid ¹⁶ van de gemeente. Om die reden wordt betrokkene als lid (doop- of belijdend) in het register geregistreerd (zie [bijlage 1](#)).

---

¹⁵ Dus dat kan zijn in de Protestantse Kerk in Nederland, maar ook bijvoorbeeld in de Rooms-katholieke kerk zijn, of in een Christelijk Gereformeerde kerk.

¹⁶ In de gemeente heeft het gastlid alle gewone rechten en plichten, en kiesrecht (actief en passief), *indien dat in de verkiezingsregeling van de gemeente is vastgelegd*.

Voor het overige zij verwezen naar de generale regeling gastlidmaatschap.

- k. gegevens in verband met het einde van het lidmaatschap van de gemeente:
- datum van vertrek dan wel overschrijving naar een andere gemeente met vermelding van de naam van de nieuwe gemeente,
  - datum van overlijden,
  - datum van vertrek naar het buitenland,
  - datum van overgang naar een andere kerkgemeenschap,
  - datum van onttrekking aan de gemeenschap van de kerk,
  - datum waarop de gemeenschap van betrokkene met gemeente en kerk geacht wordt verbroken te zijn;

Dit artikelid geeft aan, dat ook nadat het lidmaatschap is beëindigd, er nog bepaalde feiten in registratie blijven.

Dat kan niet onbeperkt.

In art. 9 van de generale regeling is bepaald, dat de registratie van personen, die geen lid meer zijn, zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee jaar verwijderd moeten worden uit de registers van de gemeente.

Dit is verplicht vanwege de Nederlandse privacy-wetgeving¹⁷.

Overigens moet dit weer niet verward worden met de vastlegging van bepaalde feiten, zoals doop, belijdenis en huwelijk in het doop-, belijdenis- en trouwboek van de gemeente.

Dit is niet registratie van persoonsgegevens, maar een registratie van feitelijke gebeurtenissen (zie at. 9-3 generale regeling); deze registratie kan niet ongedaan gemaakt worden.

- l. datum van herstel van de gemeenschap met gemeente en kerk als bedoeld in ordinantie 9-5-6 dan wel ordinantie 10-9-9.

Het begrip 'herstel van gemeenschap met gemeente en kerk' duidt erop, dat die gemeenschap ook verbroken kan zijn geraakt.

Bij ord. 9-5-6 gaat het om gevallen, dat iemand ooit heeft aangegeven geen lid meer te willen zijn van de gemeente en dan later toch weer wil toetreden.

Bij ord. 10-9-9 gaat het om verbreking van de band als tuchtmaatregel. Ook dan kan later de band weer hersteld worden.

Naast deze kerkelijke gegevens zijn er nog de gegevens die te maken hebben met de wijze waarop een gemeentelid deelneemt aan het gemeentelven. Het gaat hierbij om gegevens als

- moet hij/zij bij een kerkelijke hoogtijdag een attentie krijgen?
- welke soort / mate van bezoek stelt een geregistreerde op prijs (b.v. bezoek door predikant en/of groothuisbezoek
- een uitsluiting voor een bepaalde actie, terwijl de persoon wel binnen de algemene doelgroepsriteria valt
- een insluiting voor een bepaalde actie, terwijl de persoon buiten de algemene doelgroepsriteria valt.

Gebruikers die de ledenregistratie gebruiken voor pastorale doeleinden kunnen in het systeem vertrouwelijke (pastorale) aantekeningen maken.

---

¹⁷ Deze verplichting geldt overigens niet voor het vasthouden van gegevens in historische bestanden (art. 10 WBP). Wordt een persoon na verloop van tijd weer lid van de Protestantse Kerk in Nederland (bijvoorbeeld na een verblijf in het buitenland), dan kunnen zijn/haar gegevens teruggevonden worden in de historische bestanden.

Door de autorisatie van de betreffende gebruiker is gewaarborgd, dat deze aantekeningen alleen kenbaar zijn en blijven voor deze gebruiker.

Voor zover het hier om gegevens gaat, waarvoor de geheimhoudingsplicht van ord. 4-2 geldt is het uiteraard ook de verantwoordelijkheid van de gebruiker zelf om erop toe te zien dat wat hij/zij noteert geheim blijft.

Omdat het hier om persoonlijke aantekeningen gaat, vallen deze gegevens niet onder de voorschriften van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (zie hierna [§ 10](#)). Let wel: zij vallen onder een nog strenger voorschrift: ze mogen alleen door de persoon die de gegevens genoteerd heeft ingezien worden!

8.7. In de voorgaande opsomming ging het om gegevens van de persoon zelf.

Daartoe behoren ook nog de *'gegevens over de samenstelling van het gezin, gezinsverband of andere samenlevingsvorm, met vermelding van de gegevens betreffende de burgerlijke staat'*. Van een persoon wordt dus ook bijvoorbeeld geregistreerd dat hij/zij gehuwd is en dat er bij hem/haar drie kinderen wonen.

De generale regeling gaat nog een stap verder en geeft aan dat er ook nog andere gegevens geregistreerd kunnen worden, namelijk *'gegevens ten aanzien van de leden van het gezin, gezinsverband of ander samenlevingsverband die geen lid zijn van de kerk, met vermelding - indien van toepassing- van de kerkgemeenschap waartoe deze behoren'*.

In het register kunnen dus nog vermeld worden de naam van zijn/haar vrouw/man, en dat deze –bijvoorbeeld- lid is van de Gereformeerde kerken vrijgemaakt, en de namen van de drie kinderen.

De generale regeling voegt hier nog wel aan toe, dat deze registratie alleen is toegestaan indien daartegen van de zijde van betrokkenen geen bezwaar gemaakt wordt.

Het gaat hier immers niet om leden van de Protestantse Kerk in Nederland, dus deze mogen alleen geregistreerd worden op basis van hun toestemming.

Natuurlijk zijn er ook gezinnen, waarvan niet een gezinslid, maar alle gezinsleden lid zijn van de gemeente/ de Protestantse Kerk in Nederland.

In die gevallen komen die gezinsleden elk voor in het register, terwijl tevens zichtbaar wordt gemaakt, dat zij tot één gezin behoren.

8.8. Zoals besproken in § 3 heeft de gemeente niet alleen het register van leden, maar ook *'het register van de niet-gedoopte kinderen van gemeenteleden en van degenen die blijk geven van verbondenheid met de gemeente'*.

Dit register bevat om te beginnen dezelfde burgerlijke gegevens als bij leden.

Daarnaast wordt vastgelegd *'de aard van de band met de gemeente, op grond waarvan de registratie heeft plaatsgevonden'*.

Tenslotte worden er ook nog, indien van toepassing, kerkelijke gegevens genoteerd. Daarbij gaat het om de categorie 'personen die blijk geven van verbondenheid met de gemeente'.

Voor hen geldt immers, dat zij lid kunnen zijn van een gemeente van de Protestantse Kerk in Nederland, maar dan elders (bijvoorbeeld: men is lid van een gemeente in de stad, en geeft blijk van verbondenheid met een gemeente op het vakantieadres). Een en ander is geregeld in art. 7-4 generale regeling.

8.9. Bij deze informatie over de registratie van kerkelijke gegevens past tenslotte ook nog een passage over een andere vorm van vastlegging van deze gegevens: het doopboek, het trouwboek en het het belijdenisboek.

Als een kind gedoopt wordt, wordt deze gebeurtenis vastgelegd in het doopboek. Ord. 5-4-1 zegt daarover, dat de kerkenraad er zorg voor draagt dat de namen van hen die in de gemeente zijn gedoopt, in het doopboek worden ingeschreven.

Ord. 9-5-8 zegt hetzelfde over de belijdenis: de namen van de gemeenteleden die belijdenis hebben afgelegd worden in het belijdenisboek ingeschreven.

Tenslotte *kan* de gemeente ook een trouwboek hebben (dit is niet voorgeschreven), waarin de namen van hen van wie het huwelijk is ingezegend worden ingeschreven (ord. 5-3-5).

8.10. In deze boeken worden historische feiten vastgelegd. Ook al zou een persoon zich later laten uitschrijven uit de kerk, de vermeldingen in de boeken blijven gehandhaafd. De boeken maken geen onderdeel uit van de ledenregistratie.

Als het gaat om de gegevens, die vastgelegd moeten worden, ligt het volgende voor de hand:

	doopboek	trouwboek	belijdenisboek
geboortenamen	x	x	x
geslachtsnaam	x	x	x
geboortedatum/data	x	x	x
predikant	x	x	x
datum gebeurtenis	x	x	x
kerkelijke status (dooplid, belijdend lid)		x	
namen ouders	x		
adres	x	x	x

[\(terug\)](#)

Bijlage 9 Hoe is de verhouding tussen het lokale en het landelijke deel van de ledenregistratie kerkordelijk geregeld?

In deze paragraaf gaat het over de samenwerking van gemeenten en landelijke kerk op het gebied van de ledenregistratie. Daarover valt nog het volgende op te merken.

9.1. Het doorgeven van lokale mutaties aan het landelijk systeem en het ontvangen van landelijke berichten aan de gemeenten geldt ook het tweede register (ord. 2-9-3). Gemeenten krijgen dus ook bericht, als personen, die bij een andere gemeente als ongedoopt kind stonden geregistreerd, of als blijkgever van verbondenheid door verhuizing in hun gemeente komen wonen. Dit bericht stelt hen in staat ook met deze personen contact te leggen.

9.2. Het hoofddoel van de landelijke ledenregistratie is beperkt. Het gaat om het faciliteren van het lokale gebruik door te zorgen dat er continuïteit is bij verhuizing van kerkleden. De kerkordelijke regeling geeft aan dat de landelijke kerk (generale synode, dienstenorganisatie) het bestand van alle leden van alle gemeenten niet mag gebruiken voor landelijke acties, bijvoorbeeld om fondsen te werven voor de landelijke kerk, of leden voor verwante organisaties, althans niet zonder medewerking van de gemeenten zelf. Daarmee heeft de kerk zich bewust een beperking opgelegd, die de burgerlijke overheid kerkgenootschappen niet oplegt vanuit privacy-overwegingen (zie [§ 10](#)). Indien de kerk haar beleid op dit punt zou willen wijzigen vergt dat besluitvorming door de generale synode, gehoord de classicale vergaderingen. Wat in elk geval ook niet het kan –het zij voor alle duidelijkheid opgemerkt- dat de generale synode of de dienstenorganisatie de lokale financiële administratie inziet!

9.3. Naast het hoofddoel van de landelijke ledenregistratie zijn er nog enkele nevendoelen. Deze zijn in art 2 lid 3 van de generale regeling omschreven. Het gaat om het gebruik van de gegevens voor statistische doeleinden (inzake leden en geldwerving en ten behoeve van de kerkvisitatie), het opstellen van basisgegevens voor het vaststellen van het quotum en subsidies en het verrichten van (wetenschappelijk) onderzoek naar het kerkelijk leven. Daarnaast geeft de kerkorde nog een restcategorie: gebruik ten behoeve van *‘... de tenuitvoerlegging van andere bij of krachtens ordinantie voorgeschreven werkzaamheden van gemeentelijke respectievelijk bovenplaatselijke kerkelijke organen’*. Deze restbepaling geeft een basis voor het gebruik van de ledengegevens in gevallen, die zich bij de uitvoering van het kerkenwerk kunnen voordoen. Zo is het wel voorgekomen, dat de landelijke kerk om een overheidssubsidie te verkrijgen voor jeugdwerk, diende op te geven hoeveel jongeren participeren in het kerkelijk jeugdwerk. Overigens is voor gebruik in deze restcategorie vereist, dat de kerkenraden hierover op de hoogte worden gesteld en daartegen geen bezwaar hebben gemaakt.

9.4. De landelijke ledenregistratie bevat naast persoonsgegevens omtrent de leden van de gemeente, met de beperkte doelstelling als hiervoor omschreven, ook gegevens, die geen persoonsgegevens zijn, maar te maken hebben met de kerkelijke organisatie. Het gaat dan om o.a. gegevens van alle (wijk)gemeenten: naam van de (wijk)gemeente, adres, type (protestants, gereformeerde, hervormd, evangelisch-luthers); postcode-gebieden, die de omvang en de grenzen van de gemeente bepalen (*een systeem als dat van de landelijke ledenregistratie is altijd gebaseerd op postcodes, de grenzen moeten dan ook gedefinieerd worden in postcodes*), enz.

Verder bevat de landelijke ledenregistratie nog enkele bijzondere registers. Eén daarvan verdient een vermelding omdat er nog wel eens naar gevraagd wordt: het register waarin personen opgenomen kunnen worden, die naar het buitenland verhuizen en zich daar niet (kunnen) aansluiten bij een kerk, waarmee de Protestantse Kerk in Nederland een samenwerking of bijzondere betrekking heeft (art. 12 lid 6 sub b generale regeling). ([terug](#))

Bijlage 10. Privacy: ledenregistratie en privacy-wetgeving. Doelstelling van de registratie. Wie registreert? Wie is verantwoordelijk en hoe is de ledenregistratie georganiseerd? Verstrekking van gegevens aan derden.

10.1. De ledenregistratie van de Protestantse Kerk in Nederland is een vorm van ‘verwerken van persoonsgegevens’, zoals dat in de huidige privacy-wet, de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) heet.

Het verwerken van persoonsgegevens kan in Nederland niet zomaar, maar is in de WBP aan regels gebonden.

De Protestantse Kerk in Nederland heeft in haar kerkordelijke regels de registratie zo georganiseerd, dat deze voldoet aan de Nederlandse privacy-wetgeving. Niettemin is het goed, dat iedereen die bezig is met de ledenregistratie, iets weet van de WBP. In deze paragraaf geven we beknopte informatie.

10.2. Privacybescherming in twee lagen

De waarborg die de WBP biedt voor de ‘eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer’ (art. 10 Grondwet) kent twee ‘lagen’. Ten eerste zijn er regels waar elke vorm van gegevensverwerking moet voldoen. Ten tweede gelden er regels voor zgn. ‘bijzondere persoonsgegevens’, waaronder die omtrent godsdienst.

Regels van de eerste ‘laag’ zijn –zeer in het kort gezegd- dat

- er een goed omschreven en gerechtvaardigd doel is,
- de verwerking niet ‘buiten proporties’ is en
- gegrond kan worden op een in de wet genoemde grond.

De regel van de tweede laag is dat *niemand* persoonsgegevens omtrent godsdienst mag verwerken, behalve een kerkgenootschap voor zover het gaat om haar leden.

Deze regels gelden voor iedereen die persoonsgegevens verwerkt. De kerk voldoet aan deze regels.

10.3. Doelomschrijving van de ledenregistratie (eerste laag, voorwaarde 1)

De Protestantse Kerk in Nederland heeft -zoals wettelijk voorgeschreven - de doelstelling van haar ledenregistratie vastgelegd.

Ord. 2-6-2 luidt:

‘Het doel van de registratie is het kunnen beschikken over persoonsgegevens ten behoeve van het functioneren van het kerkelijk leven en werken in de ruimste zin van het woord’.

Deze omschrijving wordt herhaald in art. 2-1 van de generale regeling.

Vervolgens maakt de generale regeling een onderscheid tussen de doelstelling van de registratie door gemeenten en de landelijke registratie.

Voor gemeenten wordt genoemd, dat het gaat om het *‘leven en werken van de gemeente’*.

Voor de landelijke ledenregistratie wordt als algemeen doel genoemd *‘de continuïteit van de registratie van de gemeenteleden en de onderlinge uitwisselbaarheid’*, het ondersteunen van de lokale registratie door te helpen deze volledig te houden

- met het verstrijken van de tijd en het wisselen van plaatselijke administrateurs (‘continuïteit’) *en*
- bij wijziging ten gevolge van verhuizingen (‘onderlinge uitwisselbaarheid’).

Naast het genoemde algemene doel van de landelijke ledenregistratie zijn er nog enkele specifieke doelen, die te maken hebben met statistiek e.d.

Ook kan gedacht worden aan de gevallen, dat de overheid de kerk bijvoorbeeld voor jeugdwerk een subsidie wil toekennen, maar daarvoor wil weten hoeveel jeugdigen betrokken zijn bij kerkelijk jeugdwerk.

Het laatste voorbeeld valt onder de omschrijving 'registratie *ten behoeve van de tenuitvoerlegging van andere bij of krachtens ordinantie voorgeschreven werkzaamheden van gemeentelijke of bovenplaatselijke kerkelijke organen*'. Daarvoor geldt, dat de kerkenraad op de hoogte gesteld worden van het gebruik van de persoonsgegevens voor een dergelijk doel en daartegen eventueel bezwaar kan maken.

10.4. Proportionele verwerking en wettelijke grond (eerste laag, voorwaarde 2 en 3). Onder 'verwerking van persoonsgegevens' valt ongeveer elke handeling met persoonsgegevens (= gegevens, die op een identificeerbare persoon zijn te herleiden), en voor al die handelingen apart dient te gelden, dat zij niet 'buiten proporties'¹⁸ is.

Sommige gemeenten kennen de gewoonte om de gegevens van alle leden in een document te plaatsen (jaarboekje, kerkblad) dat onder alle leden wordt verspreid.

Hoewel de kerkorde spreekt van het 'omzien naar elkaar' door gemeenteleden, is de (kritische) vraag gerechtvaardigd of deze vorm van verwerking gelet op het doel dat men wil bereiken, wel proportioneel is.

De wettelijke grond, die voor de kerk geldt is de grond, dat er sprake is van de 'behartiging van een gerechtvaardigd belang'.

Dit gerechtvaardigd belang van de kerk is de wens pastorale zorg aan haar leden te geven en het kerkelijk leven van gemeenten en kerk te ordenen.

10.5. Over het feit, dat kerkgenootschappen persoonsgegevens omtrent godsdienst mogen verwerken (tweede laag) valt nog op te merken, dat de kerk

- daarbij enige vrijheid heeft om te definiëren wie haar leden zijn;
- onder bepaalde voorwaarden ook gezinsleden (e.d.) mag meeregistreren;
- de gegevens *niet* aan derden mag verstrekken, tenzij betrokkene daarin toestemt.

10.6. Een centraal begrip in de wet is 'de verantwoordelijke'. Dat is de persoon of instelling, die gehouden kan worden aan de verplichting om de persoonsgegevens zorgvuldig te verwerken.

N.B. Wie voor de uitoefening van zijn bedrijf of werkzaamheden een persoonsregistratie opzet, is 'eigenaar' van de gegevens en van het systeem, waarin hij ze bewaart (of dit nu een schoenendoos of een PC is). Dat is bedrijfsmatig uiteraard een belangrijk punt, maar niet voor de WBP.

De definitie van het begrip 'verantwoordelijke' is: '*de natuurlijke of rechtspersoon of het bestuursorgaan, dat het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt*'.

In de generale regeling (art. 3) is

- de kerkenraad aangewezen als de verantwoordelijke voor het register van een gemeente zonder wijkgemeenten;
- de algemene kerkenraad in een gemeente met wijkgemeenten voor de registers van de gemeente in haar geheel en van de wijkgemeenten *en*
- de generale synode als de verantwoordelijke voor de landelijke ledenregistratie.

Waar is de verantwoordelijke verantwoordelijk voor?

Allereerst, dat de persoonsgegevens volgens de wet en de generale regeling gebruikt worden, en niet anders.

Daarnaast dat de persoonsgegevens beschermd worden tegen verkeerd gebruik, verlies en beschadiging. Verkeerd gebruik kan zijn kennisneming door derden, maar ook verkeerd gebruik door de personen, die in opdracht van de verantwoordelijke de verwerkingshandelingen verrichten.

De verantwoordelijke moet 'organisatorische en technische' maatregelen treffen dat dit alles niet kan gebeuren.

---

¹⁸ in wettelijke termen: 'toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig'.

10.7. Het begrip 'verantwoordelijke' is eveneens belangrijk in verband met de rechten van de geregistreerde.

Personen, die zijn opgenomen in de ledenregistratie (als lid of in het tweede register) hebben bepaalde wettelijke rechten. Deze rechten zijn uitgewerkt in de generale regeling. Zij worden uitgeoefend tegenover de verantwoordelijke, en in de kerk is dat dan de verantwoordelijke op lokaal niveau, dus de kerkenraad.

De rechten zijn (art. 10 generale regeling):

- a) het recht op inzage;
- b) het recht op correctie van onjuistheden;
- c) het recht te vernemen of zijn/haar gegevens zijn verstrekt aan derden, en zo ja, aan welke.

In artikel 10 generale regeling is uitgewerkt hoe de kerkenraad met verzoeken van geregistreerden om genoemde rechten uit te oefenen, dient om te gaan en binnen welke termijn.

10.8. De verantwoordelijke kan de registratie uitbesteden aan een instelling, in de WBP 'bewerker' genaamd. In dat geval moet de verantwoordelijke erop toezien, dat de bewerker eveneens de nodige maatregelen treft. De bewerker is daar ook zelf op aan te spreken. De generale regeling stelt dat de kerkenraad de registers doet bijhouden door het college van kerkrentmeesters en dat het college bevoegd is de registratie op te dragen aan een kerkelijk functionaris.

De activiteiten van het college of de functionaris (en ook van een vrijwilliger-ledenadministrateur) vallen onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad.

De landelijke ledenregistratie kent een bewerker. Dit was altijd de SMRA in Delft. In de nieuwe opzet is de bewerker het team LRP van de Programmalijs Institutionele Ondersteuning.

10.9. Een gevoelig aspect van privacy is het onderwerp '*verstrekking aan derden*': het is in de beleving van velen tot daar aan toe, dat een organisatie waaraan zij zijn verbonden, hun persoonsgegevens registreert, maar dat deze organisatie die gegevens dan aan derden zou kunnen doorgeven is nog iets heel anders. Het kan er immers toe leiden, dat men bijvoorbeeld post krijgt van organisaties, die men in het geheel niet kent of waar men niet sympathiek tegenover staat.

De WBP is over de verstrekking van persoonsgegevens door een kerkgenootschap aan derden bijzonder duidelijk: het mag alleen met toestemming van betrokkene.

Toestemming moet daarbij volgens de WBP bijzonder streng geïnterpreteerd worden: het moet gaan om een 'vrije, specifieke en op informatie berustende wilsuiting waarmee de betrokkene ... (de verstrekking) ... aanvaardt'. Een algemene mededeling, waarop niet is gereageerd is niet voldoende.

10.10. Het komt voor, dat aan de Protestantse Kerk in Nederland gelieerde organisaties zich willen richten tot de leden van de Protestantse Kerk in Nederland met het verzoek om een gift, of om donateur te worden.

Het kan zijn, dat het daarbij om organisaties en doelen gaat, die de kerk op zich sympathiek zijn. Toch kan de kerk, gelet op de dwingende bepalingen van de WBP, niet haar adressenbestand ter beschikking stellen aan dergelijke organisaties.

Hooguit kan aan alle leden persoonlijk gevraagd worden of zij daartoe toestemming geven, maar dat is een bewerkelijke operatie.

Er is nog een andere mogelijkheid, namelijk dat de kerk het verzoek overneemt en als door haar zelf ondersteund verzoek aan haar leden zendt.

Dat kan uiteraard wel: de kerk mag haar ledenbestand gebruiken om haar leden aan te schrijven voor zaken, die zij belangrijk acht. Anders gezegd: indien de betreffende actie binnen de kerkelijke doelstelling van de ledenregistratie valt.

Let wel: krachtens de generale regeling ledenregistratie mag de landelijke kerk of de dienstenorganisatie dat *niet*, tenzij met toestemming van de kerkenraden. Een organisatie kan zich dus rechtstreeks tot de kerkenraden wenden met het verzoek om lokaal mee te werken, of anders zal de generale synode / de dienstenorganisatie zich tot de kerkenraden moeten wenden met het verzoek mee te werken.

[\(terug\)](#)

Bijlage 11. Gemeenten met wijkgemeenten

11.1. De ledenregistratie is vooral van belang voor de pastorale arbeid van de gemeente. Zoals bekend zal zijn er in de Protestantse Kerk in Nederland vele gemeenten *met wijkgemeenten*.

In een gemeente met wijkgemeenten ligt de pastorale verantwoordelijkheid bij de wijkkerkenraad. Om die reden beschikt een wijkgemeente over eigen registers (van leden en van 'verbondenen' – zie hiervoor). Hetzelfde geldt voor een wijkgemeente van bijzondere aard.

In een gemeente met wijkgemeenten zijn er naast de wijkregisters ook registers voor de gemeente in haar geheel ¹⁹.

In een gemeente met wijkgemeenten is de verantwoordelijke voor de registers van de gemeente in haar geheel *en* voor de wijkregisters de algemene kerkenraad ²⁰.

11.2. In [bijlage 10](#) kwam al aan de orde, dat de kerkenraad de ledenregistratie doet bijhouden door het college van kerkrentmeesters. In een gemeente met wijkgemeenten betekent dit, dat de algemene kerkenraad deze taak in de handen legt van het ('centrale') college van kerkrentmeesters. Deze kunnen desgewenst op dit terrein samenwerken met de wijkraden van kerkrentmeesters.

Specifiek voor de wijkgemeenten bepaalt art. 8-3 generale regeling dat er bij de verwerking van de gegevens in de wijkregisters wordt samengewerkt met de wijkkerkenraad. Het is de wijkkerkenraad aan wie de 'kerkelijke' gegevens (doop, belijdenis) bekend zijn en die deze gegevens aan de administrateur moet doorgeven.

11.3. Bij alles, dat van belang is voor de ledenregistratie, moet bedacht worden, dat waar er sprake is van gemeente met wijkgemeenten, voor 'gemeente' en 'kerkenraad' 'wijkgemeente' en 'wijkkerkenraad' gelezen dient te worden (tenzij duidelijk is, dat dat niet de bedoeling is – zie ord. 2-11-8).

Als eerste voorbeeld noemen wij dat voor de overgang van de ene naar de andere wijkgemeente de [voorkeur](#)gemeenteprocedure geldt.

Het tweede voorbeeld is gecompliceerder:

In [bijlage 5](#) werd al vermeld dat er in de Protestantse Kerk in Nederland geen '*fusiedwang*' is: gemeenten zijn niet verplicht te verenigen.

Dit principe geldt tot op wijkgemeenteniveau. Als twee gemeenten met wijkgemeenten verenigen ontstaat er een protestantse gemeente met wijkgemeenten. Die wijkgemeenten zijn primair de oorspronkelijke (bijvoorbeeld hervormde en gereformeerde) wijkgemeenten. Of die wijkgemeenten willen verenigen tot een protestantse wijkgemeente is een beslissing de de wijkgemeenten (hun wijkkerkenraden) *zelf* nemen. In de praktijk ontstaat er vaak een protestantse gemeente met deels protestantse, deels niet-verenigde (in het voorbeeld hervormde en gereformeerde) wijkgemeenten.

Veronderstel nu dat een lid van de kerk, afkomstig van een protestantse gemeente, verhuist naar een dergelijke protestantse gemeente, en wel naar het grondgebied van de niet verenigde wijkgemeenten. Dan is niet plaatsingsregel 1 van toepassing (lid afkomstig van PG wordt in PG geplaatst), maar plaatsingsregel 3 (classicale vergadering bepaalt welke wijkgemeente geldt als ontvangst(wijk)gemeente). Anders gezegd: het is niet relevant, dat er een protestantse gemeente met wijkgemeenten is, maar dat er ter plaatse geen wijkgemeente van het type 'protestants' is.

---

¹⁹ Zie voor dit alles art. 6 generale regeling.

²⁰ Art. 3-1 generale regeling.

In dit geval ontvangt betrokkene geen bericht van de generale synode: in de kerk gaan we ervan uit, dat in een gemeente met wijkgemeenten de algemene kerkenraad en de wijkkerkenraden er gezamenlijk voor zorgen, dat nieuwingsgekomenen volledig worden geïnformeerd over de mogelijkheden.

11.4. Er valt nog een andere bijzonderheid ten aanzien van wijkgemeenten te vermelden: de wijkgemeente van bijzondere aard (wijkgemeente b.a.) Deze is geregeld in ord. 2-16-8. Voor de wijkgemeente b.a. geldt, dat deze gevormd wordt op hetzelfde grondgebied van een (of meer) 'gewone' wijkgemeente(n)²¹.

Art. 6 lid 3 van de generale regeling bepaalt, dat van een wijkgemeente b.a. alleen lid worden wie die wens in een brief aan de algemene kerkenraad melden.

[\(terug\)](#)

---

²¹ Hervormde buitengewone wijkgemeenten, zoals deze bestonden voor de kerkvereniging, heten onder de protestantse kerkorde eveneens wijkgemeenten van bijzondere aard.

12. Het register van evangelisch-lutherse leden

12.1. Ord. 2-10 is een apart artikel over het register van evangelisch-lutherse leden (hierna: 'het EL-register').

Onder 4.3.2. zagen wij, dat gemeenteleden binnen de Protestantse Kerk in Nederland 'protestants' zijn (en niet: 'hervormd', 'gereformeerd'). Voor evangelisch-lutherse leden moet dit uitgangspunt dus gerelativeerd worden: zij zijn evengoed 'protestants', maar worden in bepaalde kerkordeartikelen als 'evangelisch-lutherse leden' aangeduid.

Aan het 'evangelisch-luthers zijn' zijn bepaalde rechten verbonden, bijvoorbeeld het actief en passief kiesrecht ten aanzien van de evangelisch-lutherse synode (ord. 4-22). Om die reden is de aparte registratie van belang.

12.2. In het EL-register zijn ingeschreven:

- a) alle (doop- en belijdende) leden van evangelisch-lutherse gemeenten;
- b) personen, die behoren tot een andere gemeente binnen de Protestantse Kerk in Nederland, maar door de evangelisch-lutherse synode (ELS) op hun verzoek zijn ingeschreven in het EL-register.

Wat betreft de eerste categorie dient bedacht te worden dat indien een lid van de Protestantse Kerk in Nederland, afkomstig uit bijvoorbeeld een hervormde gemeente, zich laat overschrijven naar een evangelisch-lutherse gemeente, hij dus ingeschreven wordt in het EL-register.

Wie ingeschreven staat in het EL-register wordt daaruit alleen uitschrijven, indien hij daarom bij de ELS verzoekt.

12.3. Voor inschrijving van nieuwgekomenen, die staan ingeschreven in het EL-register is een aparte regel opgenomen in ord. 2-5-1 sub c.

Deze regel is dat betrokkene *of* wordt ingeschreven in de evangelisch-lutherse gemeente ter plaatse (en dat kan een gemeente zijn met een groot grondgebied, waarvan het kerkgebouw in een andere stad of dorp staat), *of* in de protestantse gemeente, die door vereniging met een evangelisch-lutherse gemeente is ontstaan.

In veel gevallen werkt deze regel hetzelfde uit als de gewone regels, maar voor **Regel 5** pakt het anders uit.

Om dit te zien is het van belang de context van Regel 5 in herinnering te roepen:

Door vereniging van gemeenten kan er een gebied ontstaan, waar noch een protestantse gemeente aanwezig is, noch een gemeente van een van de 'oorspronkelijke types'.

Dit kan zich indien een evangelisch-lutherse gemeente betrokken is zeer zeker voordoen.

Voor evangelisch-lutherse gemeenten is immers kenmerkend, dat zij vaak een groot grondgebied hebben. Indien een dergelijke grote gemeente mee-verenigt, is het niet denkbaar, dat de grenzen van de protestantse gemeente gelijk gesteld worden aan die van de evangelisch-lutherse gemeente. De protestantse gemeente krijgt dus een kleiner grondgebied. In het 'buitengebied' is dan geen protestantse gemeente, maar ook geen evangelisch-lutherse gemeente (meer).

Voor die situaties betekent Regel 5, dat de classicale vergadering een ontvangstgemeente moet aanmerken, zodat personen die in het 'buitengebied' komen wonen, toch geplaatst kunnen worden. Welnu, dat geldt niet voor de plaatsing van personen, die staan geschreven in het EL-register. Over hen zegt ord. 2-5-1 sub c immers, dat zij in de protestantse gemeente worden ingeschreven, die door de vereniging is ontstaan.

Voor deze personen werken de plaatsingsregels dus zo uit, dat zij –in dit geval- worden geplaatst in de protestantse gemeente, die haar grondgebied elders heeft.

[\(terug\)](#)

Registers

1. onderwerpregister

Onderwerp	paragraaf of bijlage
aanmerken als protestantse gemeente	bijlage 5 punt 2
autorisaties, toegang tot ledenregistratie	§ 9
belijdenis doen in andere gemeente	bijlage 4
belijdenisboek	bijlage 8 punt 9, 10
belijdeniserkenning bij overkomst	bijlage 1 punt 7
beperking gebruik ledenregistratie door landelijke kerk	bijlage 9 punt 2
bewerker	bijlage 10 punt 8
blijkgevers – bezwaren tegen de kerkvereniging	bijlage 3 punt 4
blijkgevers – hervormde ‘geboortelieden’	bijlage 3 punt 5
blijkgevers – personen die blijk geven van verbondenheid	bijlage 3 punt 3
blijkgevers – vml. gereformeerde blijkgevers	bijlage 3 punt 6
buitenland, verhuizing naar ~	bijlage 2 punt 3
correctie van onjuistheden, recht op	bijlage 10 punt 7
deelgemeente	bijlage 5 punt 3,4
doelomschrijving ledenregistratie	bijlage 10 punt 3
doopboek	bijlage 8 punt 9, 10
dooperkenning bij overkomst	bijlage 1 punt 6
dopen in andere gemeente	bijlage 4
einde lidmaatschap	§ 2
Evangelisch-lutherse leden, register van ~	§ 12
federatie	bijlage 5 punt 5
gastleden, doop van kinderen van	bijlage 1 punt 5
gastlid, status	bijlage 1 punt 4
gastlidmaatschap	§ 1
gastlidmaatschappen, bestaande	bijlage 1 punt 3,4
gegevens, burgerlijke	bijlage 8 punt 1 e.v.
gegevens, kerkelijke	bijlage 8 punt 6
gegevens, welke worden geregistreerd	§ 8
gegevens, welke worden geregistreerd in tweede register	bijlage 8 punt 8
gemeente van bijzondere aard	bijlage 5 punt 4
gemeentelijke basisadministratie	bijlage 8 punt 1 e.v.
geografisch principe	§ 4
gerechtvaardigd belang van verwerking persoonsgegevens	bijlage 10 punt 4
gezinsverband, gegevens omtrent ~ e.d.	bijlage 8 punt 7
godsdienst, verwerking van gegevens omtrent ~	bijlage 10 punt 2
grondgebied	§ 4
herstel van gemeenschap met gemeente en kerk	bijlage 8 punt 6
historische bestanden (beëindiging lidmaatschap en ~)	bijlage 8 punt 6, bijlage 2 punt 7
inzage, recht op	bijlage 10 punt 7
kerkelijke indeling en organisatie, gegevens omtrent ~	bijlage 9 punt 4
landelijk ledenregistratie, doel	§ 9
landelijke ledenregistratie	§ 9

Onderwerp

	paragraaf of bijlage
lid zijn van landelijke kerk	§ 1
maximum-optie grenzen verenigde gemeente	bijlage 7 punt 5
meegeregistreerde	bijlage 8 punt 7
meer gemeenten op één grondgebied	§ 5
minderjarigen	bijlage 1 punt 8
minimum-optie grenzen verenigde gemeente	bijlage 7 punt 5
mutatieverkeer	§ 9
mutatieverkeer, tweede register	bijlage 9 punt 1
nevendoelen gebruik ledenregistratie door landelijke kerk	bijlage 9 punt 3
noodprocedure, uitschrijving volgens ~	bijlage 2 punt 5
ongedoopte kinderen van gemeenteleden	bijlage 3 punt 2
ontvangstgemeente	§ 7
overgang naar ander kerkgenootschap	bijlage 2 punt 4
overkomst	§ 1
persoonlijke (pastorale) aantekeningen	bijlage 8 punt 6
persoonsgegevens, verwerking van ~	§ 10
plaatsing van evangelisch-lutherse nieuwingskomenen	bijlage 12 punt 3
plaatsing van nieuwingskomenen, regels	§ 7
plaatsing van nieuwingskomenen, regels bij wijkgemeenten	bijlage 11 punt 3 e.v.
Privacy-wetgeving	§ 10
proportionaliteit van verwerking persoonsgegevens	bijlage 10 punt 4
register van gemeenteleden	§ 3
register van verbondenen	§ 3
register voor leden in het buitenland	bijlage 9 punt 4
samenvoeging van gemeenten	§ 5
SILA	bijlage 8 punt 1 e.v.
SILA-bezwaar	bijlage 8 punt 4
splitsing van een gemeente	bijlage 5 punt 5
Stichting Interkerkelijke Ledenadministratie	bijlage 8 punt 1 e.v.
trouwboek	bijlage 8 punt 9, 10
uitschrijving	bijlage 2 punt 5
uitschrijving en tweede register	bijlage 2 punt 6
verantwoordelijke	bijlage 10 punt 6
verbondenen zijn geen lid	bijlage 3 punt 7
vereniging van gemeenten	bijlage 5 punt 2, 5, 6
verstrekking gegevens aan derden	bijlage 10 punt 7, 9, 10
voorkeurgemeente	§ 6
vorming van een nieuwe gemeente	bijlage 5 punt 2
WBP	§ 10
Wet Bescherming Persoonsgegevens	§ 10
Wet Gemeentelijke Basisadministratie	bijlage 8 punt 1 e.v.
wijkgemeente van bijzondere aard	bijlage 11 punt 4
wijkgemeente(n), ledenregistratie in een gemeente met ~	§ 11
wijkregister	bijlage 11 punt 1
wisseling van (wijk)gemeente	bijlage 6 punt 3

2. register op artikel van ordinantie, generale regeling e.d.

Ordinantieartikel	paragraaf of bijlage
2-2-2	§ 4
2-3	§ 1
2-4	§ 3
2-5-1 sub a	§ 7
2-5-1 sub c	bijlage 12 punt 3
2-5-1	§ 7
2-5-2	bijlage 6 punt 3
2-6-2	bijlage 10 punt 3
2-7-2	bijlage 2 punt 3
2-7-2	§ 2
2-7-2	bijlage 2 punt 4
2-7-2	bijlage 2 punt 5
2-8	bijlage 3 punt 4
2-8	bijlage 3 punt 3
2-8	bijlage 3 punt 2
2-9	§ 9
2-9-2	§ 9
2-9-3	bijlage 9 punt 1
2-10	§ 12
2-11-1	bijlage 5 punt 3
2-11-6	bijlage 5 punt 5
2-12	bijlage 5 punt 2
2-12-5	bijlage 5 punt 4
2-12-6	bijlage 5 punt 2
2-13	bijlage 5 punt 5
2-13-6	bijlage 5 punt 4
2-14	bijlage 5 punt 5
2-16-8	bijlage 11 punt 3 e.v.
5-3-5	bijlage 8 punt 9, 10
5-4-1	bijlage 8 punt 9, 10
6-2-5	bijlage 4
6-5	§ 1, bijlage 1 punt 6
9-4-4	bijlage 4
9-5-6	bijlage 8 punt 6
9-5-7	bijlage 1 punt 7
9-5-8	bijlage 8 punt 9, 10
10-9-9	bijlage 8 punt 6

5 generale regeling gastlidmaatschap	bijlage 1 punt 4
7 generale regeling gastlidmaatschap	bijlage 1 punt 5
generale regeling gastlidmaatschap	§ 1
III-2 kerkorde	§ 1
Overgangsbepaling 53	bijlage 1 punt 3,4
Overgangsbepaling 56	bijlage 3 punt 5
Overgangsbepaling 57	bijlage 3 punt 6